

howto

MUST-READ BRAIN BOOK OF THE YEAR — FORBES
BEST SCIENCE BOOK OF THE YEAR — AMAZON

Algorithms *To Live By*

เลือกสิ่งที่ดีให้ชีวิต
คิดแบบอัลกอริทึม

Brian Christian และ
Tom Griffiths เขียน
นิรุตยา คำสมานันท์ แปล

ทำไมเราจะคาดแบบคอมพิวเตอร์ไม่ได้
ในเมื่อเราเป็นคนสร้างมัน

howto

Algorithms to Live By

เลือกสิ่งที่ดีให้ชีวิต คิดแบบอัลกอริทึม

Brian Christian และ Tom Griffiths

เขียน

นิรัตยา คำเสมานันท์

แปล

การอ่านคือรากฐานที่สำคัญ

Algorithms to Live By

เลือกสิ่งที่ดีให้ชีวิต คิดแบบอัลกอริทึม

howto

ในเครือบริษัทอมรินทร์ คอร์เปอร์เรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

378 ถนนชัยพฤกษ์ (ปรมราชชนนี) เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทรศัพท์ 0-2422-9999 ต่อ 4964, 4969 E-mail: info@amarin.co.th

www.amarinbooks.com   @amarinbooks Amarin Howto

Copyright © 2016 by Brian Christian and Tom Griffiths.

Published by arrangement with Brockman, Inc.

ALL RIGHTS RESERVED.

สื่อดิจิทัลนี้ให้บริการดาวน์โหลดสำหรับผู้บริการตามเงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น

การทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ไม่มีวิธีใดนอกเหนือจากเงื่อนไขที่กำหนด

ถือเป็นความผิดอาญาตาม พรบ.ลิขสิทธิ์ และ พรบ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 978-616-18-6405-7

เจ้าของ ผู้พิมพ์/ผู้โฆษณา บริษัทอมรินทร์ คอร์เปอร์เรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ศิริ บุญพิทักษ์เกศ • กรรมการผู้จัดการ อุษณีย์ วิรัตน์พันธ์

รองกรรมการผู้จัดการ ศศกร วัฒนาสุทธีวงศ์ • ที่ปรึกษา งามอาจ จิระอร • บรรณาธิการ วีรนาถ โชติพันธ์

ผู้จัดการฝ่ายการผลิต อมรลักษณ์ เขียวกลิ่น • ออกแบบปก สิริพงษ์ กิจวัตร • ออกแบบรูปเล่ม เกติทิบูล โหมตตาด

คอมพิวเตอร์ นงนุช ศรีสุขใจ • พิสูจน์อักษร พรทิพย์ รักษ์ทอง, เกลาภิรียา พรหมทอง

รองผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดและสื่อสารแบรนด์ กุลพัฒน์ บัวละอ

ฝ่ายการตลาด ชนมณ วังทิพย์, ชลิตา ขำเสียงหวาน, บุรีสกร มณีกุลพันธ์

แต่ครอบครัวของเรา

คำแนะนำนักพิมพ์

บางคนอาจไม่เชื่อ เคลือบแคลง หรือออกจะหงุดหงิดด้วยซ้ำเมื่อได้ยินว่าเราเรียนรู้บางอย่างได้จากการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพราะนี่อาจฟังดูเหมือนด้อยค่าความสามารถของมนุษย์ แต่จริงๆ แล้วปัญหามากมายในชีวิตของเราเป็นปัญหาแบบเดียวกับที่คอมพิวเตอร์เจอ จะเลือกตัวเลือกไหนดี จะจัดเรียงสิ่งต่างๆ อย่างไร จะไปต่อหรือพอแค่นี้กับบางเรื่อง... คุณคุ้นเคยกับปัญหาเหล่านี้ดีใช่ไหม คอมพิวเตอร์ก็ต้องเจอกับเรื่องแบบนี้เหมือนกัน เพราะทั้งเราและคอมพิวเตอร์ต่างก็เผชิญชีวิตจำกัดด้านเวลาและพื้นที่ และนี่คือความท้าทายที่นักวิทยาการคอมพิวเตอร์ต่อสู้มาหลายทศวรรษ

พูดแบบนี้ไม่ใช่ว่ามนุษย์ไม่เก่งเท่าคอมพิวเตอร์ แต่ท่ามกลางปัญหาที่ถาโถม เราอาจหลงลืมบางวิธี หรือเพราะความมีเหตุมีผลเหลือเกินของมนุษย์ ทำให้เราอยากควบคุมทุกอย่างในชีวิตให้ดี เข้มงวดกับวิธีแก้ปัญหาและไม่ยอมปล่อยให้โชคชะตาทำงานบ้าง

ไบรอัน คริสเตียน นักเขียนมือรางวัล และทอม กริฟฟิธส์ ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาและวิทยาศาสตร์ด้านการรู้คิด จากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ทำให้เห็นว่าเราสามารถนำอัลกอริทึมที่นักวิทยาการคอมพิวเตอร์คิดค้นมาประยุกต์ใช้กับชีวิตเราได้อย่างไร พวกเขาอธิบายว่า วิธีแก้ปัญหที่ดีกว่าในสถานการณ์ต่างๆ คืออะไร เมื่อไรควรจัดการ เมื่อไรควรปล่อยให้เป็นเรื่องของโชคชะตา เมื่อไรควรผ่อนคลายเป็นบ้าง ไม่ว่าจะเป็นการหาคู่ การหาที่จอดรถ การเติมพื้ในธุรกิจความเสี่ยงสูง ไปจนถึงการจัดเอกสาร หรือแม้แต่การบริหารเวลา หนังสือเล่มนี้จะทำให้คุณมองเห็นกลยุทธ์อีกมากมายที่ทำให้การใช้ชีวิตของคุณมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

howto

สารบัญ

	บทนำ	1
	ใช้ชีวิตตามอัลกอริทึม	
1	การหยุดที่เหมาะสมที่สุด	
	เมื่อไรถึงควรหยุดมองหา	13
2	สำรวจ/ใช้ประโยชน์	
	สิ่งล่าสุด vs สิ่งที่ดีที่สุด	48
3	การเรียงลำดับ	
	การจัดเรียง	92
4	การแคช	
	ลืมนั่นซะ	134
5	การจัดตารางเวลา	
	สิ่งแรกก่อน	166
6	กฎของเบส์	
	การทำนายอนาคต	205
7	ภาวะพอดิเกินไป	
	เมื่อไรที่ควรคิดน้อยลง	239

8	การผ่อนคลาย	
	ปล่อยมันไป	269
9	การสู้ม	
	เมื่อใดควรปล่อยให้เป็นไปตามโชคชะตา	291
10	การสร้างเครือข่าย	
	เราเชื่อมต่อกันอย่างไร	327
11	ทฤษฎีเกม	
	คนอื่นคิดอะไร	365
	บทสรุป	
	ความเมตตาในการคำนวณ	405
	เชิงอรรถ	417
	คำขอบคุณ	517
	เกี่ยวกับผู้เขียน	522

บทนำ

ใช้ชีวิตตามอัลกอริทึม

ลองจินตนาการว่าคุณกำลังมองหาพาร์ตเมนต์ในซานฟรานซิสโก เมืองในสหรัฐอเมริกาที่ขึ้นชื่อว่าหาที่อยู่ยากจนน่าท้อใจ การเติบโตอย่างมากของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและกฎหมายการแบ่งเขตเมืองจำกัดการก่อสร้างที่อยู่ใหม่ ทำให้ข้อหาอสังหาริมทรัพย์ของเมืองนี้แพงพอ ๆ กับของนิวยอร์ก และมีหลายสาเหตุที่ทำให้การแข่งขันสูงยิ่งกว่าที่นิวยอร์กเสียอีก เมื่อมีการประกาศให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ใหม่ๆ การจับจองก็เกิดขึ้นในเวลาไม่กี่นาที คนจำนวนมากจึงต้องตระครุบที่อยู่ใหม่ และบ่อยครั้งก็ถูกขังจะตกไปอยู่ในมือของใครก็ตามที่สามารถยึดเช็คใส่มือเจ้าของบ้านได้ก่อน

ตลาดที่มีการแข่งขันสูงเช่นนี้ทำให้เหลือพื้นที่ไม่มากสำหรับการค้นหาข้อเท็จจริงด้วยความพิถีพิถัน ซึ่งโดยทฤษฎีแล้วควรเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคซึ่งมีเหตุผลพึงกระทำ ชาวซานฟรานซิสโกที่จะเช่าบ้านไม่สามารถทำเหมือนกับคนที่เดินตามห้างหรือคนที่ซื้อของออนไลน์ได้ คนเหล่านั้นสามารถเปรียบเทียบทางเลือกต่างๆ ก่อนตัดสินใจซื้อ แต่จะเป็นชาวซานฟรานซิสโกได้ต้องตัดสินใจอย่างเร่งด่วนไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ระหว่างเลือกพาร์ตเมนต์ที่กำลังดูอยู่แล้วละทิ้งแห่งอื่นทั้งหมด หรืออาจจะเดินจากไปแล้วไม่หันกลับมาอีกเลย

เราลองมาสมมติกันดีกว่าเพื่อจะได้เข้าใจง่าย ๆ สมมติว่าคุณสนใจแค่โอกาสที่จะได้อพาร์ทเมนต์ที่ดีที่สุดซึ่งมีอยู่ ณ ตอนนี้อย่างเดียว จุดประสงค์ของคุณคือต้องการลดปัญหาหนี้เสียซะให้ได้ คุณจะต้องเสียตัง “สิ่งที่ใช่แต่ปล่อยไปให้หลุดลอยไป” เพราะ “มันแต่สำรวจตัวเลือกละก็ถั่ว” คุณจะเจอปัญหาถั่วไม่เข้าคายไม่ออกแบบนี้ตั้งแต่เริ่มต้น คุณจะรู้ได้อย่างไรว่าอพาร์ทเมนต์นี้เป็นห้องที่ดีที่สุดจริง ๆ ถ้าคุณไม่มีอะไรเป็นมาตรฐานเพื่อเปรียบเทียบ แล้วคุณจะสร้างมาตรฐานได้อย่างไรถ้าคุณไม่ได้ไปสำรวจอพาร์ทเมนต์หลาย ๆ แห่ง (และยอมปล่อยบางส่วนให้หลุดมือไปก่อน) ยิ่งคุณรวบรวมข้อมูลมากเท่าไรคุณก็จะมองออกได้มากขึ้นเมื่อคุณเห็นตัวเลือกที่ดี แต่มันก็อาจจะทำให้คุณรู้ด้วยว่าคุณได้ปล่อยสิ่งที่ดีให้หลุดลอยไปแล้ว

แล้วคุณจะทำอย่างไรละ คุณจะตัดสินใจด้วยข้อมูลได้อย่างไรเมื่อทุกครั้งที่คุณหาข้อมูลเพิ่ม มันจะส่งผลเสียต่อผลลัพธ์ นี่เป็นสถานการณ์ที่โหดร้ายจนแทบจะเป็นความขัดแย้งเลยทีเดียว

เมื่อประสบปัญหาแบบนี้ คนส่วนมากจะพูดโดยสัญชาตญาณในทำนองที่ว่าเราจำเป็นต้องหาสมดุล ระหว่างการดูก่อนกับการตัดสินใจเลือกเลย นั่นคือคุณต้องดูอพาร์ทเมนต์จำนวนมากพอเพื่อสร้างมาตรฐานและเลือกเอาสิ่งที่ตรงกับมาตรฐานที่คุณสร้างมาเป็นตัวตั้ง ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว แนวคิดในการหาสมดุลนี้เป็นสิ่งที่ถูกเผงเลย ทว่าสิ่งที่คนส่วนใหญ่ไม่บอกให้แน่ชัดคือ จุดสมดุลนั้นคืออะไร แต่โชคดีที่มันมีคำตอบ จุดสมดุลนั้นอยู่ที่...

สามสิบเจ็ดเปอร์เซ็นต์

ถ้าคุณอยากได้โอกาสที่ดีที่สุดในการได้อพอร์ทเมนต์ที่ดีที่สุด ให้ใช้เวลา 37% ของการหาอพาร์ทเมนต์ในการสำรวจตัวเลือกต่างๆ โดยยังไม่ต้องผูกมัด (ถ้าคุณให้เวลาตัวเองในการหาหนึ่งเดือน ก็ให้ตัดสินใจเมื่อผ่านไป 11 วัน) ทั้งสมุดเช็คของคุณไว้ที่บ้านในระหว่าง 37% นั้น คุณแค่กำลังสร้างมาตรฐานอยู่ แต่หลังจากจุดนั้นคุณต้องเตรียมตัวเพื่อผูกมัดในทันที คุณต้องวางเงินมัดจำและทำอะไรก็ตามกับอพาร์ทเมนต์แรกสุดที่คุณเห็นว่าดีกว่าอพาร์ทเมนต์อื่นๆ ที่เคยดูมา นี่ไม่ใช่แค่การประเมินประนีประนอมที่ตรงตามสัญชาตญาณระหว่างการดูไปก่อนกับการตัดสินใจเลือกเลย มันคือ ทางออกที่ดีที่สุดซึ่งพิสูจน์ได้

เรารู้คำตอบเพราะการหาอพาร์ทเมนต์คือปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อ “การหยุดที่เหมาะสมที่สุด” (optimal stopping) กฎ 37% นิยามลำดับขั้นตอนอย่างง่ายในการแก้ปัญหาเหล่านี้ หรือที่นักวิทยาการคอมพิวเตอร์เรียกว่า “อัลกอริทึม” และปัญหาการหาอพาร์ทเมนต์ก็คือ หนึ่งในหลายอย่างที่เราสามารถนำ “การหยุดที่เหมาะสมที่สุด” มาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน การผูกมัดหรือการละทิ้งทางเลือกต่างๆ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่าในชีวิตประจำวันด้วยรูปแบบที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย คุณขับรถวนในลานจอดรถที่รอบก่อนที่คุณจะเลือกช่องจอดรถ คุณจะยอมเสี่ยงดวงของคุณแค่ไหนในธุรกิจที่เสี่ยงมาก ๆ ก่อนที่จะขายเอากำไร คุณจะรอข้อเสนอที่ดีกว่านานแค่ไหนสำหรับบ้านหรือรถที่คุณเล็งไว้

ความท้าทายแบบเดียวกันนี้ยังเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ตึงเครียดกว่า เช่น การเดท ในกรณีนี้ “การหยุดที่เหมาะสมที่สุด” คือวิทยาศาสตร์ของการคบทีละคน

อัลกอริทึมอย่างง่ายให้วิธีแก้ปัญหากับหลายอย่าง ไม่ใช่แค่การหาอพาร์ทเมนต์เท่านั้น แต่ยังช่วยในทุกสถานการณ์ของชีวิตที่เราต้องเจอกับคำถามว่า หยุดตรงไหนจึงจะเหมาะสมที่สุด มนุษย์ต้องต่อสู้กับปัญหาเหล่านี้ทุกวัน (แม้ว่าเราจะง่วนกับการประพันธ์เรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ความสัมพันธ์มากกว่าการหาที่จอดรถก็ตาม) และในบางกรณีก็ต้องทำด้วยความทุกข์ทรมานแสนสาหัส แต่คนเราไม่จำเป็นต้องทรมานขนาดนั้นอย่างน้อยในทางคณิตศาสตร์ ปัญหาเหล่านี้ก็เป็นปัญหาที่แก้ได้

เหล่าคนเช่าบ้าน ผู้ขับขี และคนที่กำลังหาคู่ซึ่งคุณพบอยู่รอบตัวในระหว่างสัปดาห์ โดยพื้นฐานแล้วพวกเขากำลังทำสิ่งเดิมซ้ำๆ พวกเขาไม่ต้องการนักจิตบำบัด แต่พวกเขาต้องการอัลกอริทึม นักจิตบำบัดจะบอกให้พวกเขาหาความสุขที่ถูกต้อง ที่ทำให้เขาสบายใจระหว่างการตัดสินใจอย่างหุนหันพลันแล่นกับการคิดแล้วคิดอีก

ส่วนอัลกอริทึมจะบอกพวกเขาว่าจุดสมดุลคือสามสิบเจ็ดเปอร์เซ็นต์

* * *

มีปัญหาประเภทหนึ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องเผชิญ นั่นคือปัญหาซึ่งเกิดขึ้นจากการต้องใช้ชีวิตในพื้นที่และเวลาอันจำกัด เราควรจะทำอะไรหรือไม่ทำอะไรในหนึ่งวันหรือในสัปดาห์ ความรักแค่ไหนที่เราควรรับได้ และเท่าไหนคือเป็นระเบียบมากไป อะไรคือความสมดุลระหว่างประสบการณ์ใหม่ กับประสบการณ์ที่ชอบ ซึ่งจะทำให้การใช้ชีวิตมีความหมายมากที่สุด

ปัญหาเหล่านี้อาจดูเป็นปัญหาสำหรับมนุษย์เท่านั้น แต่จริงๆ แล้วไม่ใช่ นักวิทยาการคอมพิวเตอร์ได้ต่อสู้กับปัญหาที่คล้ายกับสภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออกในชีวิตประจำวันเหล่านี้มานานกว่าครึ่งศตวรรษ หน่วยประมวลผลของคอมพิวเตอร์ควรจัดสรร “การจذب” เพื่อทำงานตามที่ผู้ใช้งานร้องขออย่างไรโดยมีค่าใช้จ่ายต่ำและใช้เวลาให้น้อยที่สุด เมื่อไรที่หน่วยประมวลผลควรสลับการทำงานระหว่างงานต่างๆ และมันควรจะรับทำพร้อมกันกี่งาน วิธีการไหนจะดีที่สุดในการใช้งานหน่วยความจำที่มีปริมาณจำกัด มันควรเก็บข้อมูลเพิ่มขึ้นหรือลงมือทำตามข้อมูลที่มีอยู่แล้ว การทำวันนี้ให้ดีที่สุดอาจเป็นเรื่องทำลายสำหรับมนุษย์ แต่คอมพิวเตอร์รอบๆ ตัวเรากำลังทำทุกวิถีทางที่ให้ดีที่สุดในแง่ของง่ายตาย และเราสามารถเรียนรู้อะไรได้มากมายจากวิธีที่คอมพิวเตอร์ทำ

เมื่อพูดถึงอัลกอริทึมสำหรับชีวิตมนุษย์ อาจฟังดูเป็นการจับคู่คำที่แปลกสำหรับใครหลายคน คำว่า “อัลกอริทึม” ทำให้คิดถึงความลึกซึ้งและกระบวนการที่ยากจะเข้าใจของการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ รัฐบาลขนาดใหญ่ และธุรกิจขนาดใหญ่ คนมักคิดว่าอัลกอริทึมเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานแห่งโลกสมัยใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่แทบไม่ได้คิดว่าเป็นแหล่งของภูมิปัญญาหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับมนุษย์เลย ทว่าแท้จริงแล้วอัลกอริทึมเป็นลำดับของขั้นตอนที่ชัดเจนซึ่งใช้ในการแก้ปัญหา และอัลกอริทึมก็เป็นสิ่งที่กว้างกว่าและเก่าแก่กว่าคอมพิวเตอร์มาก มนุษย์ใช้อัลกอริทึมมาช้านานก่อนเครื่องจักรจะใช้อัลกอริทึมเสียอีก

คำว่า “อัลกอริทึม” มาจากชื่อนักคณิตศาสตร์ชาวเปอร์เซีย อัล-เคาะวาริซมี (*al-Khwārizmī*) ผู้เขียนหนังสือเทคนิคสำหรับการคำนวณคณิตศาสตร์ด้วยมือในศตวรรษที่เก้า (หนังสือของเขามีชื่อว่า *al-Jabr*

wa'l-Muqābala⁽¹⁾ - และคำว่า al-Jabr ในชื่อหนังสือก็กลายเป็นที่มาของคำว่า “algebra” หรือพีชคณิต) อัลกอริทึมคณิตศาสตร์แรกที่มนุษย์รู้จักเกิดขึ้นก่อนงานของอัล-เคาะวาริซมีเสียอีก อัลกอริทึมนี้อยู่บนแผ่นกระดานดินเหนียวอายุกว่าสี่พันปีของชาวสุเมเรียน⁽²⁾ ซึ่งถูกค้นพบใกล้เมืองแบกแดด เป็นอัลกอริทึมที่อธิบายกระบวนการหารยาว

แต่อัลกอริทึมไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในคณิตศาสตร์เท่านั้น เมื่อคุณอบขนมปังจากสูตรอาหาร คุณกำลังทำตามอัลกอริทึมอยู่ เมื่อคุณถักเสื้อไหมพรมตามแบบ คุณก็กำลังทำตามอัลกอริทึมอยู่ เมื่อคุณตีหินเหล็กไฟให้แหลมคมตามขั้นตอนการตีอย่างแม่นยำด้วยปลายเชือกวาง⁽³⁾ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการสร้างเครื่องมือหิน คุณก็กำลังทำตามอัลกอริทึม อัลกอริทึมเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีที่มนุษย์ใช้มาตั้งแต่ยุคหิน

* * *

ในหนังสือเล่มนี้เราสำรวจแนวคิด *การออกแบบอัลกอริทึมของมนุษย์* เพื่อค้นหาวิธีแก้ปัญหาที่ดีกว่าสำหรับความท้าทายที่มนุษย์ต้องเผชิญในทุกวัน การมองผ่านเลนส์วิทยาการคอมพิวเตอร์และนํามุมมองดังกล่าวมาใช้ในชีวิตประจำวันให้ผลตามมาในหลายระดับ ระดับแรกที่เราเห็นได้เร็วที่สุดคือมันให้คำแนะนำที่ใช้ได้จริงและเป็นรูปธรรม ในการแก้ปัญหาเฉพาะเจาะจงบางอย่าง “การหยุดที่เหมาะสมที่สุด” บอกเราว่าเมื่อไรควรไปต่อ เมื่อไรควรหยุด การประนีประนอมระหว่างการสำรวจต่อ

⁽¹⁾ สำหรับเชิงอรรถที่อยู่ในวงเล็บทั้งหมดในเล่มนี้ สามารถอ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ท้ายเล่ม

กับการใช้ประโยชน์ในทันทีบอกเราถึงวิธีค้นหาจุดสมดุลระหว่างการลองสิ่งใหม่ๆ กับการใช้เวลาไปกับสิ่งที่เราชอบ ทฤษฎีการเรียงลำดับ (sorting theory) บอกเราว่าควรจัดสำนักงานของเราอย่างไร (และควรจัดหรือไม่) ทฤษฎีการแคช (caching theory) บอกเราถึงวิธีการจัดตู้เสื้อผ้า ทฤษฎีการจัดตารางเวลา (scheduling theory) บอกเราถึงวิธีการจัดการเวลาของเรา

ในระดับต่อมา วิทยาการคอมพิวเตอร์ทำให้เรามีคำศัพท์เพื่อเข้าใจหลักการที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในแต่ละดวง อย่างที่คาร์ล เซแกน ได้กล่าวไว้ว่า “วิทยาศาสตร์คือวิธีคิดมากกว่าจะเป็นองค์ความรู้ด้วยตัวมันเอง”⁽⁴⁾ แม้ในสถานการณ์ที่วุ่นวายเกินกว่าจะวิเคราะห์เชิงตัวเลขอย่างจริงจัง หรือเกินกว่าจะคาดหวังคำตอบที่พร้อมใช้ การใช้สัญชาตญาณและแนวคิดที่ประยุกต์มาจากปัญหาเหล่านี้ในรูปแบบที่ง่ายกว่าจะทำให้เราเข้าใจประเด็นสำคัญของปัญหาและทำให้เราสามารถไปต่อได้

และในระดับที่กว้างกว่านั้น การมองผ่านเลนส์วิทยาการคอมพิวเตอร์ทำให้เราเข้าใจธรรมชาติของจิตใจมนุษย์ เข้าใจความหมายของความมีเหตุมีผล และเข้าใจคำถามที่เก่าแก่ที่สุดของมนุษย์ว่าเราควรใช้ชีวิตอย่างไร การศึกษาการรู้คิดในฐานะเครื่องมือแก้ปัญหาการคำนวณพื้นฐานในชีวิตประจำวันสามารถเปลี่ยนวิธีคิดของเราเกี่ยวกับความมีเหตุผล⁽⁵⁾

มีคนจำนวนมากไม่เห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าการศึกษาการทำงานภายในของคอมพิวเตอร์อาจเผยให้เห็นถึงวิธีคิดและการตัดสินใจของเรา รวมถึงสิ่งที่เราควรเชื่อและวิธีที่เราควรปฏิบัติตัว และหลายคนก็มองว่านั่นเป็นแนวคิดที่พุดง่ายเกินไปและชวนเข้าใจผิด หากแม้วิทยาการคอมพิวเตอร์จะบอกเราได้จริงๆ ว่าเราควรคิดหรือปฏิบัติตัวอย่างไร เราจะอยากฟังไหม

เรามองไปที่เอไอและหุ่นยนต์ในนิยายวิทยาศาสตร์ และดูเหมือนว่าเราก็ไม่ได้อยากมีชีวิตแบบนั้น

ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าเมื่อเราคิดถึงคอมพิวเตอร์ เรามักคิดถึงกลไกที่เย็นชาและระบบที่ถูกกำหนดไว้แล้ว เราคิดถึงเครื่องจักรที่ใช้ตรรกศาสตร์แบบนิรนัย¹ อย่างเข้มงวด และตัดสินใจโดยแจ่มแจ้งตัวเลือกอย่างละเอียดถี่ถ้วน จากนั้นก็หาคำตอบที่ถูกต้องแม่นยำไม่ว่าจะต้องคิดนานและยากเพียงใด ในความเป็นจริงคนแรกๆ ที่คิดค้นคอมพิวเตอร์ก็จินตนาการการทำงานของคอมพิวเตอร์ไว้แบบนี้ อลัน ทัวริง นิยามแนวคิดของการคำนวณโดยเปรียบเทียบกับนักคณิตศาสตร์ที่เป็นมนุษย์⁽⁶⁾ ผู้ทำงานอย่างรอบคอบผ่านขั้นตอนการคำนวณที่ยืดยาวจนได้คำตอบที่ถูกต้องไม่มีพลาด

ดังนั้นผู้คนอาจประหลาดใจที่การทำงานแบบนี้ไม่ใช่สิ่งที่คอมพิวเตอร์สมัยใหม่ทำเมื่อประสบกับปัญหาที่ยาก การคำนวณเลขคณิตตรงๆ ไม่ใช่ปัญหาที่ท้าทายสำหรับคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันแล้ว แต่เรื่องท้าทายที่สุดสำหรับวิทยาการคอมพิวเตอร์ คือโจทย์อย่างการตอบโต้กับมนุษย์ การแก้ไขไฟล์ที่เสียหาย หรือการเอาชนะในเกมโกะ (ซึ่งคือปัญหาที่ไม่มีกฎแน่ชัด ปัญหาที่ข้อมูลบางอย่างสูญหายไป หรือการหาคำตอบที่จำเป็นต้องพิจารณาความเป็นไปได้จำนวนมหาศาล) และอัลกอริทึมที่นักวิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหายากๆ เหล่านี้ทำให้คอมพิวเตอร์พัฒนาไปไกลกว่าการคำนวณอย่างละเอียดถี่ถ้วนที่เชื่อถือได้ แต่มันกลายเป็นเครื่องมือที่ใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับโอกาส มันต้องแลกระหว่างเวลากับความถูกต้อง และใช้การประมาณค่า

---

¹ การให้เหตุผลแบบนิรนัยคือการตั้งความรู้พื้นฐานที่เราไว้ก่อน เช่น กฎเกณฑ์ความเชื่อ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์เหตุการณ์ย่อยต่างๆ เช่น เราเชื่อว่านกมีปีก เพนกวินมีปีกแปลว่าเพนกวินเป็นนก เป็นต้น

เมื่อคอมพิวเตอร์ถูกปรับให้เหมาะกับการแก้ปัญหาในชีวิตจริงมากขึ้น คอมพิวเตอร์เหล่านี้จึงไม่เพียงแต่ให้อัลกอริทึมที่มนุษย์สามารถหยิบยืมมาใช้ ในชีวิตประจำวัน แต่ยังให้มาตรฐานที่ดีกว่าเมื่อเทียบกับการรู้คิดของมนุษย์เองด้วย ในช่วงหนึ่งหรือสองทศวรรษที่ผ่านมาเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมได้บอกเล่าบางแง่มุมเกี่ยวกับมนุษย์ ศาสตร์นี้บอกว่าคนเราไม่มีเหตุผลและมีโอกาสผิดพลาดง่าย⁽⁷⁾ สาเหตุใหญ่เนื่องมาจากฮาร์ดแวร์ของสมองที่แปลกพิลึก แนวคิดที่ดูเจียมตนเช่นนี้กลายเป็นสิ่งที่เราคุ้นเคยมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังมีความที่ค้างคาใจอยู่ ตัวอย่างเช่น ทำไมเด็กอายุสี่ขวบยังเก่งกว่าซูเปอร์คอมพิวเตอร์ราคาหลายล้านดอลลาร์ในการประมวลผลที่ต้องใช้การรู้คิดอย่างการมองเห็น ภาษา และการให้เหตุผล

วิธีแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่มาจากวิทยาการคอมพิวเตอร์บอกเล่าถึงจิตใจมนุษย์ในแบบที่แตกต่างออกไป ชีวิตเต็มไปด้วยปัญหาที่พูดได้เลยว่า *ยาก* และความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากมนุษย์มักสื่อถึงความยากโดยเนื้อแท้ของปัญหามากกว่าจะเป็นความผิดพลาดของสมองมนุษย์ การคิดในแบบอัลกอริทึม (ซึ่งคือการเรียนรู้โครงสร้างพื้นฐานของปัญหาและคุณสมบัติของวิธีแก้ปัญหา) จะช่วยให้เราเห็นว่าแท้จริงแล้วเราเก่งแค่ไหนและเข้าใจความผิดพลาดของเราได้มากขึ้น

จริง ๆ แล้วมนุษย์เผชิญกับปัญหายาก ๆ บางอย่างที่นักวิทยาการคอมพิวเตอร์ศึกษาโดยตลอด บ่อยครั้งที่มนุษย์ต้องตัดสินใจในขณะที่ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอน เวลาที่จำกัด ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน และโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาบางอย่างที่มนุษย์ต้องเจอ แม้แต่คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยมากก็ยังไม่สามารถหาอัลกอริทึมที่มีประสิทธิภาพและให้ผลที่ถูกต้องได้ และดูเหมือนว่าในบางกรณีมันอาจจะไม่มีอัลกอริทึมที่แก้ปัญหาได้ด้วยซ้ำ

แม้ว่าเรายังไม่มีอัลกอริทึมที่สมบูรณ์แบบ แต่การต่อสู้ที่ยาวนานระหว่างนักวิทยาการคอมพิวเตอร์กับปัญหาๆ ในชีวิตจริงทำให้เราเข้าใจหลายอย่างได้ลึกซึ้ง หลักการที่ได้มาอย่างแสนลำบากรู้ชัดกับสัญชาตญาณของเราในเรื่องความมีเหตุมีผล และดูไม่เหมือนกฎคัมภีร์ของนักคณิตศาสตร์ที่พยายามแปลงโลกให้เป็นเส้นที่ทุกอย่างเรียบง่าย หลักการเหล่านั้นบอกว่า อย่าพิจารณาทุกทางเลือก ไม่จำเป็นต้องเลือกผลลัพธ์ที่ดีที่สุดทุกครั้ง ปล่อยให้มันเป็นครั้งคราว เดินทางโดยไม่ต้องมีของติดตัวเยอะตลอดเวลาบ้าง เชื่อในสัญชาตญาณและไม่ต้องคิดมากเกินไป ผ่อนคลายสูญเสียเหรียญเอาบ้าง ให้อภัยแต่ไม่ลืม ซื่อสัตย์กับตัวเอง

สุดท้ายแล้วการใช้ชีวิตตามคติของวิทยาการคอมพิวเตอร์ก็ไม่ได้ดูแย่มากนัก และมันไม่เหมือนกับคำแนะนำส่วนใหญ่ตรงที่มันพิสูจน์ได้

* * *

การออกแบบอัลกอริทึมสำหรับมนุษย์เป็นหัวข้อที่ไม่ได้อยู่ได้ขายคาของศาสตร์สาขาใดโดยธรรมชาติ เช่นเดียวกับการออกแบบอัลกอริทึมสำหรับคอมพิวเตอร์ในยุคเริ่มแรกก็คาบเกี่ยวอยู่ระหว่างศาสตร์หลายสาขา มันเป็นลูกผสมที่แปลกประหลาดระหว่างคณิตศาสตร์กับวิศวกรรมศาสตร์ ทุกวันนี้การออกแบบอัลกอริทึมไม่ได้อยู่แค่ในสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์เท่านั้น แต่อยู่ในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกันด้วย เช่น สถิติและการวิจัยดำเนินงาน² และเมื่อเราต้องการจะพิจารณาว่า

---

² Operations research เป็นวิชาที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาตัดสินใจและพัฒนากระบวนการทำงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อัลกอริทึมที่ถูกออกแบบมาสำหรับเครื่องจักรสัมพันธ์กับความคิดของมนุษย์
อย่างไร เราต้องดูวิทยาศาสตร์ด้านการรู้คิด³ จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์
และอื่นๆ ด้วย

เราสองคนผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ คำนึงเกี่ยวกับการผสมผสานศาสตร์
ต่างๆ อย่างมาก ไบรอันศึกษาวิทยาการคอมพิวเตอร์และปรัชญา
ก่อนไปศึกษาต่อในสาขาภาษาอังกฤษ และทำงานที่ใช้ความรู้ทั้งสามศาสตร์
ทอมศึกษาจิตวิทยาและสถิติก่อนมาเป็นศาสตราจารย์ที่มหาวิทยาลัย
แคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ ที่ซึ่งเขาใช้เวลาส่วนใหญ่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
การรู้คิดของมนุษย์กับการคำนวณ แต่ไม่มีใครจะเชี่ยวชาญได้ทุกศาสตร์
ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอัลกอริทึมที่ดีกว่าสำหรับมนุษย์ ดังนั้นเพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการค้นหาอัลกอริทึมที่ช่วยชีวิตเรา เราจึงไปคุยกับบรรดาผู้คน
ที่คิดค้นอัลกอริทึมที่มีชื่อเสียงในช่วง 50 ปีหลังมานี้ และเราถามคนที่ฉลาด
สุด ๆ เหล่านี้ว่างานวิจัยของพวกเขาจะมีอิทธิพลอย่างไรในการใช้ชีวิตของตัวเอง
ตั้งแต่การหาคู่สมรสไปจนถึงการจัดเรียงถุงเท้า

หน้าต่อไปในหนังสือเล่มนี้จะเป็นการเริ่มต้นการเดินทางของเราผ่าน
ความท้าทายอันยิ่งใหญ่ที่ทั้งมนุษย์และคอมพิวเตอร์ต้องประสบ เช่น เราจะ
จัดการอย่างไรกับพื้นที่อันจำกัด เวลาที่จำกัด ความสนใจที่จำกัด ตัวแปร
ที่เราไม่รู้ ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน และอนาคตที่ไม่แน่นอน เราจะจัดการเรื่อง
เหล่านี้ด้วยความสง่างามและความมั่นใจได้อย่างไร เราจะจัดการเรื่องพวกนี้
ได้อย่างไรในสังคมที่คนอื่นก็พยายามจัดการเรื่องแบบนี้เหมือนกันในเวลา

---

³ cognitive science ศาสตร์ที่ศึกษากระบวนการคิดและสติปัญญา ซึ่งรวมเอา
แนวคิดและวิธีการด้านจิตวิทยา ภาษาศาสตร์ ปรัชญา วิทยาการคอมพิวเตอร์ เอไอ
ประสาทวิทยาศาสตร์ และมานุษยวิทยาเข้า

เดียวกัน เราจะได้เรียนรู้โครงสร้างทางคณิตศาสตร์พื้นฐานของปัญหาเหล่านี้ และเรียนรู้วิธีออกแบบคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งบางครั้งวิธีการเหล่านี้ก็ตรงข้ามกับที่เราจินตนาการ และเราจะได้เรียนรู้ว่าความคิดมนุษย์ทำงานอย่างไร ได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างวิธีคิดของมนุษย์กับวิธีทำงานของคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะในด้านการแก้ปัญหาและการรับมือกับข้อจำกัดแบบเดียวกัน

ในท้ายที่สุด สิ่งที่เราจะได้ไม่ใช่แค่หลักการอันเป็นรูปธรรมสำหรับปัญหารอบตัวเรา ไม่ใช่แค่วิธีการใหม่ที่จะมองเห็นโครงสร้างอันงดงามที่อยู่เบื้องหลังสถานการณ์ที่ดูไม่เข้าคายไม่ออกที่ยากเย็นที่สุดของมนุษย์ ไม่ใช่แค่การรับรู้ถึงความยากลำบากที่มนุษย์กับคอมพิวเตอร์เผชิญร่วมกัน แต่เป็นบางอย่างที่ลึกซึ้งยิ่งกว่า นั่นคือศัพทใหม่สำหรับโลกที่อยู่รอบตัวเรา และโอกาสที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่เกี่ยวกับตัวเราเองอย่างแท้จริง

เมื่อไรถึงควรหยุดมองหา

แม้ว่าคริสตชนจะเริ่มประโยชน์ในการดิ้นรนงานแต่งงานด้วยการประกาศอย่างแข็งขันว่าการแต่งงานของพวกเขาเกิดจากการจัดสรรของพระเจ้าเป็นเจ้า แต่ผมในฐานะนักปรัชญาอยากจะพูดถึงเรื่องนี้ในรายละเอียดสักหน่อย...⁽¹⁾

–โยฮันเนส เคปเลอร์

ถ้าคุณชอบคุณมาร์ตินมากกว่าคนอื่น ถ้าคุณคิดว่าเขาเป็นผู้ชายที่เข้ากันได้ดีที่สุดเมื่ออยู่ด้วยกันอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำไมคุณถึงยังลังเล

–เจน ออสเตน จากหนังสือ *Emma*

มันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อย⁽²⁾ จนอาจารย์แนะแนวมหาวิทยาลัยยังมีคำสแลงไว้เรียกมัน “ไก่งวงทิ้ง” (turkey drop) คือเหตุการณ์ที่คู่รักซึ่งเพิ่งจบมัธยมปลายกลับบ้านระหว่างเทศกาลขอบคุณพระเจ้าในปีแรกของมหาวิทยาลัย และสี่วันต่อมา พวกเขากลับมายังมหาวิทยาลัยพร้อมสถานะโสด

ไบรอันผู้กำลังวิตกกังวลเข้าพบอาจารย์แนะแนวของนักศึกษาปีหนึ่ง แฟนสาวของเขาที่คบกันมาตั้งแต่สมัยมัธยมไปเข้าเรียนที่วิทยาลัยอื่น ซึ่งอยู่ห่างออกไปหลายรัฐ พวกเขาทั้งสองมีปัญหาเรื่องระยะทาง และยังต้องต่อสู้กับปัญหาที่ประหลาดกว่าและออกจะเป็นเรื่องเชิงปรัชญาว่าความสัมพันธ์ของพวกเขาดีแค่ไหน เขาทั้งสองคนไม่มีเกณฑ์วัดจากความสัมพันธ์อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบ อาจารย์แนะแนวของไบรอันรู้ได้เลยว่าปัญหาของพวกเขาเป็นปัญหาคลาสสิกของนักศึกษาปีหนึ่งและให้คำแนะนำที่ดูเย็นชาจนน่าตกใจว่า “ให้รวบรวมข้อมูล”

ธรรมชาติของการคบหาที่ละคนไปเรื่อยๆ ก็คือผู้ที่อยู่ในความสัมพันธ์แบบนี้จะเจอกับปัญหาพื้นฐานที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือเมื่อไรคุณถึงจะเจอบุคคลมากพอที่จะทำให้คุณรู้ว่าคุณเข้ากับใครได้มากที่สุด แล้วจะเกิดอะไรขึ้นถ้าการมัดตัวรวบรวมข้อมูลทำให้คุณต้องสูญเสียคนที่เข้ากันได้มากที่สุดไป นี่คือการงานการันต์แคตช์ 22 (Catch-22)¹ ในแง่ความรัก

อย่างที่เรารู้เห็นมาแล้ว แคตช์-22 ของนักศึกษาปีหนึ่งที่ว่ารุ่นใจคนนี้เป็นสิ่งที่นักคณิตศาสตร์เรียกว่าปัญหา “การหยุดที่เหมาะสมที่สุด” และจริงๆ มันอาจมีคำตอบ นั่นคือ 37%

แน่นอนมันขึ้นอยู่กับสมมติฐานที่คุณยอมรับได้เกี่ยวกับความรัก

---

¹ สถานการณ์อันย้อนแย้งที่ถ้าสิ่งแรกไม่เกิดขึ้น สิ่งที่สองก็จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย และในทางกลับกันถ้าสิ่งที่สองไม่เกิดขึ้น สิ่งแรกก็จะเกิดขึ้นไม่ได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น คุณสายตาไม่ดีและทำแว่นตาทาย แต่คุณคงหาแว่นตาไม่เจอถ้าคุณไม่ได้สวมแว่น

ปัญหาเลขานุการ

ในปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดใดๆ ก็ตาม⁽³⁾ สิ่งสำคัญไม่ใช่ที่เราควรเลือกตัวเลือกไหน แต่เราต้องพิจารณาตัวเลือกจำนวนเท่าไร ปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้คนมากมายไม่ใช่แค่กับคู่รักหรือผู้เช่าบ้านเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ชี่รถ เจ้าของบ้าน หัวขโมย และอื่นๆ

กฎ 37%² เกิดจากปริศนาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดซึ่งโด่งดังที่สุด⁽⁴⁾ อันเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “ปัญหาเลขานุการ” (secretary problem) จุดเริ่มต้นของปัญหาก็คคล้าย ๆ กับปัญหาการหาพาร์ตเมนต์ที่เราพูดถึงมาก่อนหน้านี้ คุณลองจินตนาการว่าคุณสัมภาษณ์ผู้สมัครกลุ่มหนึ่งสำหรับตำแหน่งเลขานุการ และจุดประสงค์ของคุณคือการสร้างโอกาสสูงสุดที่จะได้จ้างผู้สมัครคนเดียวที่ดีที่สุดจากกลุ่มผู้สมัครทั้งหมด แม้ว่าคุณไม่รู้ว่าจะให้คะแนนผู้สมัครแต่ละคนอย่างไร แต่คุณรู้ว่าคุณชอบคนไหนมากกว่ากัน [นักคณิตศาสตร์อาจพูดว่าคุณสามารถเข้าถึงได้แค่ตัวเลขอันดับ (ordinal numbers) ซึ่งคืออันดับสัมพัทธ์ของผู้สมัครเมื่อเปรียบเทียบกับกันเอง แต่คุณไม่สามารถเข้าถึงตัวเลขจำนวนนับ (cardinal numbers) ซึ่งคือคะแนนตามมาตราส่วนทั่วไปบางประเภท] คุณสัมภาษณ์ผู้สมัครแต่ละคนในลำดับสุ่ม คุณสามารถตัดสินใจที่จะเสนองานให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งเมื่อไรก็ได้ และแน่นอนว่าคุณคนที่ถูกเลือกจะได้รับตำแหน่ง นั่นคือการหยุดค้นหา แต่ถ้าคุณไม่สนใจผู้สมัครคนนั้นๆ และตัดสินใจว่าจะไม่จ้างพวกเขา พวกเขาก็จะหลุดลอยไป

เชื่อกันว่าปัญหาเลขานุการปรากฏครั้งแรกในวารสาร⁽⁵⁾ *Scientific American* ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1960 แต่ไม่ได้ใช้ชื่อปัญหาเลขานุการ

² เราใช้ตัวหนาตรงนี้เพื่อสื่อว่ามันเป็นอัลกอริทึมที่เราจะใช้ตลอดหนังสือเล่มนี้

ตรง ๆ ปัญหาดังกล่าวมาในรูปแบบเกมปริศนาเกมหนึ่งในคอลัมน์คณิตคิดสนุกโดยมาร์ติน การ์ดเนอร์ แต่ที่มาของปัญหานี้ช่างน่าฉงน⁽⁶⁾ ในตอนแรกที่เราค้นหาที่มาเราไม่พบอะไรมากนักจึงได้แต่เพียงคาดเดา ทว่ามันกลับกลายเป็นงานข้างระดับงานนักสืบที่เราต้องลงมือลงแรงอย่างที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน เราต้องขบรึกไปยังคลังเก็บผลงานของการ์ดเนอร์ที่สแตนฟอร์ด แล้วลากเอากล่องมากมายที่บรรจุจดหมายของการ์ดเนอร์ในช่วงกลางศตวรรษนั้นออกมา การอ่านจดหมายที่เขาตอบได้กับคนอื่นก็คล้ายกับการแอบฟังใครสักคนคุยโทรศัพท์ คุณได้ยินบทสนทนาแค่ฝั่งเดียวและต้องอนุมานว่าอีกฝั่งพูดอะไร ในกรณีของเรา เรามีแค่จดหมายที่ตอบกลับมาถึงการ์ดเนอร์ในตอนที่เราค้นคว้าจุดเริ่มต้นของปัญหานี้เมื่อห้าสิบกว่าปีที่แล้ว ยิ่งเราอ่านจดหมายพวกนี้ เรื่องราวก็ยิ่งยุ่งเหยิงและไม่ชัดเจนมากขึ้น

นักคณิตศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เฟรเดอริก มอสเทลเลอร์ จำได้ว่าเคยได้ยินปัญหานี้ในปี 1955⁽⁷⁾ จากแอนดรูว์ กิลชิน เพื่อนของเขาที่ได้ยินมาจากคนอื่นอีกที ลีโอ โมเซอร์ เขียนจดหมายมาจากมหาวิทยาลัยอัลเบอร์ตาว่าเขาอ่านเจอปัญหานี้จาก “บันทึกบางฉบับ” ของอาร์. อี. กาสเคลล์ จากบริษัทโบอิง ผู้ซึ่งให้เครดิตแก่เพื่อนร่วมงานอีกที โรเจอร์ ฟิงค์แฮม จากมหาวิทยาลัยยัตเกอร์เขียนว่า⁽⁸⁾ เขาได้ยินปัญหานี้ครั้งแรกในปี 1955 จากเจ. โซนฟีลด์ นักคณิตศาสตร์จากมหาวิทยาลัยดุก “และผมคิดว่าเขาพูดว่าเขาได้ยินปัญหานี้จากใครสักคนจากมิชิแกน”

“ใครสักคนจากมิชิแกน” น่าจะเป็นคนที่ชื่อเมอร์ริลล์ ฟลัด แม้ว่าเราไม่ได้มีชื่อเสียงมากมายนอกวงการคณิตศาสตร์ แต่ฟลัดมีอิทธิพลในวงการวิทยาการคอมพิวเตอร์มาก⁽⁹⁾ เป็นที่ยอมรับกันว่าเขาเป็นคนทำให้ปัญหาการเดินทางของพนักงานขาย (traveling salesman problem) เป็นที่โด่งดัง (เราจะพูดถึงอย่างละเอียดในบทที่ 8) เขาเป็นคนคิดค้นปัญหา

นักโทษเข้าตาจน (prisoner's dilemma) (ซึ่งเราจะถกกันในบทที่ 11) และอาจเป็นคนที่ประดิษฐ์คำว่า “ซอฟต์แวร์” ขึ้นด้วยซ้ำ ฟลัดนี่แหละที่เป็นคนค้นพบกฎ 37% ในปี 1958 เขาอ้างว่าเขาครุ่นคิดถึงปัญหานี้ตั้งแต่ปี 1949⁽¹⁰⁾ แต่ตัวเขาเองก็เข้าไปที่นักคณิตศาสตร์อีกหลายคน

ไม่ว่าปัญหานี้จะมาจากไหน เราสามารถพูดได้ว่าปัญหาเลขานุการได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นปริศนาคณิตศาสตร์ที่เกือบสมบูรณ์ : มันเป็นปัญหาที่อธิบายง่าย แก้อยาก มีคำตอบสั้นกระชับ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ที่น่าสนใจ เพราะเหตุนี้ปริศนาดังกล่าวจึงกระจายออกไปในวงการคณิตศาสตร์เหมือนไฟลามทุ่งในทศวรรษ 1950 แบบปากต่อปาก และคอลัมน์ของการ์ดเนอร์ในปี 1960 ทำให้ประชาชนทั่วไปเริ่มมาสนใจปัญหานี้กัน จนกระทั่งทศวรรษ 1980 ปัญหานี้และปัญหาค่อยๆ กันทำให้เกิดบทวิเคราะห์มากมายในบทความต่างๆ จนกลายมาเป็นสาขาย่อยด้วยตัวมันเอง

สำหรับประเด็นเลขานุการ น่าสนใจว่าแต่ละวัฒนธรรมประยุกต์ใช้ระบบต่างๆ ตามบริบททางมานุษยวิทยาของสังคมนั้นๆ อย่างไร ตัวอย่างเช่น เมื่อเราคิดถึงหมากรุกเรามักจินตนาการถึงยุโรปในยุคกลาง แต่ความจริงแล้วมันเริ่มต้นมาจากประเทศอินเดียในศตวรรษที่แปด เกมนี้ถูกดัดแปลงให้มีความ “เป็นยุโรป” อย่างหนักหน่วงในศตวรรษที่ 15 โดยเปลี่ยนหมากรูชาห์ (shah) เป็นพระราช (king) เปลี่ยนราชมนตรี (vizier) เป็นพระราชินี (queen) และเปลี่ยนช้าง (elephant) เป็นบิชอป (bishop) ปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดก็มีรูปดาวหลายแบบเช่นกัน แต่ละแบบมักสะท้อนสิ่งที่มีอิทธิพลโดดเด่นในสังคม ณ เวลานั้น ในศตวรรษที่ 19 ปัญหาทำนองนั้นมักนำไปใช้กับการเสี่ยงโชคสุดพิสดารและการที่ผู้หญิงเลือกชายหนุ่มเป็นคู่ครอง ในตอนต้นของศตวรรษที่ 20 มันกลายเป็นปัญหาของ

สิ่งหนักบิตที่ต้องการหาโรงแรมและเป็นปัญหาของผู้ชายที่เลือกหญิงสาว เป็นคู่ครอง และในกลางศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นยุคของการทำงานสำนักงานที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ปัญหาดังกล่าวถูกนำมาใช้เมื่อหัวหน้าผู้ชายต้องเลือกผู้ช่วยผู้หญิง “ปัญหาเลขานุการ” ปรากฏในบทความปี 1964⁽¹¹⁾ เป็นครั้งแรกด้วยชื่อตรงๆ แบบนี้ และหลังจากนั้นก็ใช้ชื่อนี้กันมาโดยตลอด

37% มาจากไหน

คุณจะล้มเหลวในการค้นหาเลขานุการได้สองกรณีคือ หยุดหาเร็วไป หรือหยุดหาช้าไป เมื่อคุณหยุดเร็วไปคุณก็จะไม่เจอคนที่เหมาะสมที่สุด เมื่อคุณหยุดช้าไปคุณก็เจอคนที่เหมาะสมกว่าซึ่งไม่มีอยู่จริง กลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุดคือหาจุดสมดุลระหว่างสองกรณีนี้ ซึ่งอยู่บนเส้นบางๆ ระหว่างการค้นหามากไปกับการค้นหาไม่พอ

ถ้าจุดประสงค์ของคุณคือการหาผู้สมัครที่เหมาะสมที่สุด ต้องอย่าหยุดกับคนที่ดูดีกว่า แน่ชื่อนว่าในกระบวนการสัมภาษณ์คุณไม่ควรเลือกคนที่ไม่ได้ดีที่สุดเท่าที่คุณสัมภาษณ์มาจนถึงจุดนั้น⁽¹²⁾ แต่แค่ดีที่สุดเท่าที่คุณสัมภาษณ์มา ณ จุดจุดนั้นก็ยังไม่ดีพอที่คุณจะเลือก เพราะไม่อย่างนั้นคนที่คุณสัมภาษณ์เป็นคนแรกก็เป็นคนที่ดีที่สุด ณ ตอนนั้นตามนิยาม โดยทั่วไปแล้วอัตราที่เราพบผู้สมัครที่ “ดีที่สุด ณ จุดนั้น” จะลดลงเมื่อเราสัมภาษณ์คนมากขึ้น ตัวอย่างเช่นคนที่เราสัมภาษณ์เป็นคนที่สอง มีโอกาส 50/50 ที่จะเป็นคนที่ดีที่สุดที่เราเจอมาน แต่คนที่เราสัมภาษณ์คนที่ห้ามีโอกาสแค่หนึ่งในห้าที่จะเป็นคนที่ดีที่สุดที่เราได้พบมา คนที่หกมีโอกาสหนึ่งในหก และเช่นนั้นต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้สมัครที่ดีที่สุด ณ จุดนั้นจะกลายเป็นคนที่น่าประทับใจมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อการค้นหาดำเนินต่อไป

(โดยนิยามแล้วพวกเขา คือคนที่ดีกว่าคนที่เราสัมภาษณ์มาทั้งหมดจนถึงจุดนั้น) แต่เราก็จะหาคนที่ดีที่สุดแบบนี้ได้ยากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วย

โอเค ตอนนี้เรารู้แล้วว่าการเลือกผู้สมัครที่ดีที่สุดที่เราพบ *คนแรก* (ซึ่งก็คือคนที่เราสัมภาษณ์คนแรก) นับเป็นความไม่รอบคอบ ถ้ามีผู้สมัครหนึ่งร้อยคน เราก็ดูใจเร็วถ้วนได้เกินไปที่จะเลือกคนที่ดีที่สุด *คนถัดไป* เพียงเพราะเขาดีกว่าคนแรก แล้วเราต้องทำอะไร

โดยสัญชาตญาณแล้วมีหลายกลยุทธ์ที่ใช้ได้ ตัวอย่างเช่น ให้คุณตัดสินใจเลือกคนที่ดีกว่าคนอื่น ๆ คนที่สาม หรืออาจจะคนที่สี่ หรืออาจเลือกคนที่ดีที่สุดหลังจาก “แห้งแล้ง” มายาวนาน ซึ่งหมายถึงการพบแต่ผู้สมัครที่ไม่ดีนักติดกันหลายคน

แต่กลายเป็นว่ากลยุทธ์ที่ดูค่อนข้างสมเหตุสมผลเหล่านี้ไม่ใช่กลยุทธ์ที่ดีที่สุด ทว่าการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคือสิ่งซึ่งเราจะเรียกว่า **กฎดูแล้วกระโจน** (Look-Then-Leap Rule) : คุณกำหนดเวลาที่คุณต้องการ “ดู” นั่นคือสำรวจตัวเลือกของคุณ รวบรวมข้อมูล ซึ่งคุณจะไม่เลือกใครไม่ว่าจะน่าประทับใจแค่ไหน แล้วหลังจากจุดนั้นคุณก็เข้าสู่ช่วง “กระโจน” คุณต้องเตรียมผูกมัดกับใครก็ตามที่เจตจรัสกว่าคนที่ดีที่สุดที่คุณพบในช่วง “ดู”

เราสามารถเห็นกฎดูแล้วกระโจนจากการพิจารณาปัญหาเลขานุการในผู้สมัครกลุ่มเล็ก ๆ ถ้ามีคนสมัครแค่หนึ่งคนปัญหานี้ก็แก้ได้ง่าย จ้างคนนั้นเลย! ถ้ามีผู้สมัครสองคน คุณมีโอกาส 50/50 ที่จะประสบความสำเร็จไม่ว่าคุณเลือกคนไหน คุณสามารถจ้างผู้สมัครคนแรก (ผู้ซึ่งเป็นคนที่ดีที่สุดครึ่งหนึ่งของโอกาสทั้งหมด) หรือทั้งคนแรก ซึ่งหมายถึงคุณเลือกคนที่สองโดยปริยาย (ผู้ซึ่งก็เป็นคนที่ดีที่สุดครึ่งหนึ่งของโอกาสทั้งหมดเหมือนกัน)

เมื่อเพิ่มผู้สมัครคนที่สามเข้าไปก็จะทำให้ทุกอย่างน่าสนใจขึ้น โอกาสที่เราเลือกโดยการสุ่มคือหนึ่งในสามหรือ 33% หากมีผู้สมัครสองคน เราไม่สามารถเลือกได้ดีกว่าการสุ่ม แล้วเราจะทำได้ดีกว่าไหมในกรณีที่มีผู้สมัครสามคน คำตอบคือเราทำได้ และมันขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราทำในการสัมภาษณ์ผู้สมัครคนที่สอง เมื่อเราสัมภาษณ์คนแรก เราไม่มีข้อมูล เธอก็จะดูเหมือนเป็นคนที่ดีที่สุดเสมอ เมื่อเราพบผู้สมัครคนที่สามเราไม่มีตัวแทนอื่น เราต้องเสนอตำแหน่งให้กับผู้สมัครคนสุดท้ายเพราะเราบอกผ่านคนอื่นไปแล้ว แต่เมื่อเราเห็นผู้สมัครคนที่สอง เรามีทั้งสองอย่างอย่างละเล็กละน้อย : เรารู้ว่าเธอดีกว่าหรือแย่กว่าคนแรก และเรามีอิสระที่จะจ้างหรือบอกผ่าน เกิดอะไรขึ้นเมื่อเราจ้างคนที่สองถ้าเธอดีกว่าคนที่หนึ่ง หรือบอกผ่านถ้าเธอไม่ดีกว่าคนแรก นี่คือกลยุทธ์ที่ดีที่สุดซึ่งเป็นไปได้เมื่อเรามีผู้สมัครสามคน น่าแปลกใจที่วิธีนี้ใช้การได้ดีพอ ๆ กันทั้งในกรณีที่ผู้สมัครสามคนและในกรณีที่ผู้สมัครสองคน โดยการเลือกผู้สมัครที่ดีที่สุดในตอนครึ่งหนึ่งของเวลาทั้งหมด³

การแปลงกรณีตัวอย่างที่มีผู้สมัครสี่คนให้เป็นตัวเลขจะทำให้รู้ว่าเราควรเริ่มกระโจนทันทีตั้งแต่ผู้สมัครคนที่สอง ส่วนกรณีที่ผู้สมัครห้าคน เราไม่ควรเริ่มกระโจนก่อนเจอผู้สมัครคนที่สาม

---

³ ด้วยกลยุทธ์นี้เรามีความเสี่ยงที่จะบอกผ่านผู้สมัครที่ดีที่สุด 33% และมีความเสี่ยงที่จะไม่เจอผู้สมัครที่ดีที่สุดเลย 16% อธิบายโดยละเอียดคือ เรามีลำดับในการสัมภาษณ์ที่เป็นไปได้หกลำดับสำหรับผู้สมัครสามคน โดยตำแหน่งแรกในลำดับคือคนที่ถูกสัมภาษณ์เป็นคนแรก ตำแหน่งที่สองในลำดับคือคนที่ถูกสัมภาษณ์คนที่สอง ตำแหน่งที่สามในลำดับคือคนที่ถูกสัมภาษณ์คนที่สาม และตัวเลข 1 คือผู้สมัครที่ดีที่สุด ตัวเลข 2 คือผู้สมัครที่ดีรองลงมา และตัวเลข 3 คือผู้สมัครที่แย่ที่สุดในสามคน: 1-2-3, 1-3-2, 2-1-3, 2-3-1, 3-1-2 และ 3-2-1 กลยุทธ์ที่ผู้สมัครคนแรกและกระโจนเข้าหาใครก็ตามที่ดีกว่า จะประสบความสำเร็จในสามกรณีจากหกกรณี (2-1-3, 2-3-1, 3-1-2) และจะล้มเหลวในอีกสามกรณี สองกรณีที่เลือกมากไป (1-2-3, 1-3-2) และหนึ่งกรณีที่เลือกไม่พอ (3-2-1)

ยิ่งจำนวนผู้สมัครมีมากขึ้นเท่าไร เส้นแบ่งที่ชัดเจนระหว่างรอดูเฉย ๆ กับกระโจนยิ่งเข้าใกล้ 37% ของจำนวนผู้สมัครทั้งหมด⁴⁽¹³⁾ ซึ่งเป็นที่มาของกฎ 37% : ดูผู้สมัคร 37% แรกก่อนโดยไม่เลือกใครเลย จากนั้นก็เตรียมตัวกระโจนเข้าใส่ใครก็ตามที่ดีกว่าทุกคนที่คุณเห็นมาในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

จำนวนผู้สมัคร	เลือกผู้สมัครที่ดีที่สุดหลังจากคนที่	โอกาสที่จะได้คนที่ดีที่สุด
3	1 (33.33%)	50%
4	1 (25%)	45.83%
5	2 (40%)	43.33%
6	2 (33.33%)	42.78%
7	2 (28.57%)	41.43%
8	3 (37.5%)	40.98%
9	3 (33.33%)	40.59%
10	3 (30%)	39.87%
20	7 (35%)	38.42%
30	11 (36.67%)	37.86%
40	15 (37.5%)	37.57%
50	18 (36%)	37.43%
100	37 (37%)	37.10%
1,000	369 (36.9%)	36.81%

วิธีการเลือกเลขานุการที่เหมาะสมที่สุด

⁴ จริง ๆ แล้วน้อยกว่า 37% เล็กน้อย จำนวนที่แม่นยำจริง ๆ มีสัดส่วนทางคณิตศาสตร์ของความเหมาะสมที่จะดูเฉย ๆ อยู่ที่ $1/e$ - โดยค่า e คือค่าคงที่ทางคณิตศาสตร์ที่มีค่าเท่ากับ 2.71828... ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการคำนวณดอกเบี้ยทบต้น แต่คุณไม่ต้องกังวลว่าต้องรู้ค่า e ถึงจุดทศนิยมตำแหน่งที่สิบสอง : อะไรก็ตามระหว่าง 35% กับ 40% จะให้อัตราการประสบความสำเร็จใกล้เคียงกับขีดสูงสุดมาก ดูเชิงอรรถท้ายหนังสือเพิ่มเติม

ตามที่ปรากฏ ถ้าทำตามกลยุทธ์นี้สุดท้ายแล้วเราจะมีโอกาส 37% ที่จะได้ผู้สมัครที่ดีที่สุด มันคือหนึ่งในความสมมาตรทางคณิตศาสตร์ที่น่าฉงนของปัญหา ที่ตัวกลยุทธ์เองและโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมีค่าเดียวกัน⁽¹⁴⁾ ตารางข้างต้นแสดงกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุดของปัญหาเลขานุการสำหรับจำนวนผู้สมัครที่แตกต่างกันไป โดยแสดงให้เห็นว่าโอกาสที่จะประสบความสำเร็จลู่เข้า 37% เมื่อจำนวนผู้สมัครเพิ่มขึ้น (เหมือนจุดที่เปลี่ยนจากดูไปยังกระโจน)

เมื่อทำตามกลยุทธ์ที่ดีที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ อัตราการผิดพลาดจะอยู่ที่ 63% ซึ่งเป็นความจริงที่โหดร้าย แม้ว่าเราทำสิ่งที่เหมาะสมที่สุดในปัญหาเลขานุการ เรายังจะพลาดเสียเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือเราจะไม่ได้ผู้สมัครที่ดีที่สุดจากผู้สมัครทั้งหมด นี่เป็นข่าวร้ายสำหรับเราเหล่าคนโรแมนติกที่ค้นหา“คนที่ใช่” แต่ก็มีเรื่องดีอยู่ในเรื่องร้าย สัญชาตญาณบอกเราว่าโอกาสที่เราจะเลือกคนคนเดียวที่ดีที่สุดจะลดลงเรื่อย ๆ เมื่อจำนวนผู้สมัครมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ถ้าเราจะจ้างคนแบบสุ่มจากจำนวนผู้สมัครหนึ่งร้อยคน เราจะมีโอกาสสำเร็จ 1% และในกรณีที่มีผู้สมัครหนึ่งล้านคนเราจะมีโอกาส 0.0001% แต่น่าทึ่งที่คณิตศาสตร์ของปัญหาเลขานุการก็ยังไม่เปลี่ยน ถ้าคุณหยุดอย่างเหมาะสมที่สุด โอกาสที่คุณจะหาคนที่ดีที่สุดจากผู้สมัครหนึ่งร้อยคนคือ 37% และเชื่อหรือไม่ว่าในกรณีที่มีผู้สมัครหนึ่งล้านคน โอกาสของคุณก็ยังเป็น 37% อยู่ดี ดังนั้นยิ่งจำนวนผู้สมัครเพิ่มขึ้น การรู้อัลกอริทึมที่เหมาะสมที่สุดนี้ยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น มันเป็นเรื่องจริงที่คุณจะงมเข็มไม่เจอซะเป็นส่วนใหญ่ แต่การหยุดที่เหมาะสมที่สุดคือการตั้งรับที่ดีที่สุดซึ่งคุณสามารถใช้ได้ในมหาสมุทร ไม่ว่ามันจะกว้างใหญ่แค่ไหนก็ตาม

กระโจนเข้าหารัก

ความหลงใหลระหว่างเพศที่มีในมนุษย์ทุกวัยแทบจะเหมือนกันหมด
จนอาจพินิจพิเคราะห์ในภาษาพืชคณิตได้เสมอว่าเป็นปริมาณ
ที่กำหนดไว้⁽¹⁵⁾

– โทมัส มาลรัส

ฉันแต่งงานกับผู้ชายคนแรกที่ฉันจูบ เมื่อฉันบอกเรื่องนี้กับลูกๆ
พวกเขาดูเหมือนจะอาเจียน⁽¹⁶⁾

– บาร์บารา บุช

ก่อนที่ไม่เคิล ทริค จะมาเป็นศาสตราจารย์ด้านการวิจัยดำเนินการ
ที่มหาวิทยาลัยคาร์เนกีเมลลอน เขาเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่
มองหาความรัก⁽¹⁷⁾ “แล้วผมก็นึกได้ว่ามันเป็นปัญหาที่มีการศึกษามาแล้ว
มันคือปัญหาเลขานุการ! ผมมีตำแหน่งที่ว่างอยู่ (และ) มีผู้สมัครจำนวน
หนึ่ง และเป้าหมายของผมคือเลือกผู้สมัครที่ดีที่สุดสำหรับตำแหน่งนี้” ดังนั้น
เขาจึงคำนวณ เขาไม่รู้ว่าเขาเจอผู้หญิงทั้งหมดกี่คนตลอดชีวิตของเขา แต่
กฎ 37% ก็ยังมีความยืดหยุ่นพอควร : มันใช้กับจำนวนผู้สมัครหรือกับเวลา
ที่ใช้ในการค้นหาก็ได้⁽¹⁸⁾ สมมติว่าเขาต้องการค้นหาคู่ครองเริ่มจากอายุ 18 ปี
จนถึงอายุ 40 ปี กฎ 37% บอกว่าตอนอายุ 26.1 ปี⁽¹⁹⁾ คือจุดที่เขาควร
เปลี่ยนจากการดูเฉยๆ ไปเป็นกระโจนเข้าไป ซึ่งปรากฏว่าเป็นอายุของทริค
ในตอนนั้นพอดี ดังนั้นเมื่อเขาเจอผู้หญิงที่เข้ากับเขาได้มากกว่าคนอื่น ๆ
ที่เขาเคยคบมาก่อน เขารู้เลยว่าต้องทำอะไร เขากระโจนทันที “ผมก็ไม่รู้
หรอกว่าเธอดีพร้อมหรือเปล่า (สมมติฐานของแบบจำลองนี้ก็ตัดสินให้ผม
ไม่ได้) แต่แน่นอนว่าเธอมีคุณสมบัติตรงกับขั้นตอนนี้ของอัลกอริทึม ผมจึง
ขอเธอแต่งงาน” เขาเขียน

“แต่เธอปฏิเสธผม”

นักคณิตศาสตร์มีปัญหาเกี่ยวกับความรักมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 โยฮันเนส เคปเลอร์ นักดาราศาสตร์ระดับตำนาน เป็นที่จดจำที่สุดในฐานะผู้ค้นพบดาวเคราะห์เคลื่อนที่เป็นวงรี และเป็นส่วนสำคัญของ “การปฏิวัติโคเปอร์นิกัน” ซึ่งรวมถึงกาลิเลโอและนิวตัน เขายังเปลี่ยนแปลงความเข้าใจของมนุษย์เกี่ยวกับตำแหน่งของโลกในสวรรค์ แต่เคปเลอร์ก็สนใจเรื่องบนโลกเช่นกัน หลังจากภรรยาคนแรกเสียชีวิตในปี 1611 เคปเลอร์ก็ใช้เวลาเนิ่นนานค้นหาคนที่ใช่อย่างยากลำบากเพื่อแต่งงานใหม่ สุดท้ายก็คบกับผู้หญิงไปทั้งหมด 11 คน⁽²⁰⁾ ในสี่คนแรกที่เขาคบ เคปเลอร์ชอบคนที่ส์มากที่สุด (“เพราะเธอสูงและหุ่นดีเหมือนนักกีฬา”) แต่เขาก็ไม่หยุดค้นหา เคปเลอร์เขียนว่า “คงจะหยุดได้แล้วถ้าความรักและเหตุผลไม่ยัดคนที่เข้ามาให้ผม คนนี้เอาชนะใจผมด้วยความรัก ความซื่อสัตย์อ่อนน้อมถ่อมตน เศรษฐกิจ ครีวเรือน ความพากเพียร และความรักที่เธอมอบให้กับลูกๆ ของผม”

“แต่ทว่าผมก็ยังคงหาต่อไป” เขาเขียนไว้

เพื่อนและญาติๆ ของเคปเลอร์แนะนำผู้หญิงให้กับเขา และเขาก็ยังค้นหาต่อไป แต่ไม่กระตือรือร้นนัก เขายังคิดถึงคนที่ห้า หลังจากคบกับผู้หญิง 11 คน เขาตัดสินใจว่าจะไม่ค้นหาอีกต่อไป “ระหว่างเตรียมตัวเดินทางไปยังเมืองรีเกนสบูร์ก ผมกลับไปหาคนที่ห้า สารภาพรัก และเธอก็รับรัก” เคปเลอร์และซูซานน่า รอยด์ทิงเงอร์ แต่งงานและมีลูกด้วยกันหกคน และยังมีลูกของเคปเลอร์ที่มาจากการแต่งงานครั้งแรก ชีวิตประวัติได้อธิบายไว้ว่าชีวิตส่วนตัวที่เหลือของเคปเลอร์มีความสุขและสงบดี

ทั้งเคปเลอร์และทริคต่างต้องเจอกับปัญหาเลขานุการด้วยตัวเอง ในการค้นหาความรัก (แม้ผลจะออกมาต่างกัน) ในปัญหาเลขานุการดั้งเดิม ผู้สมัครจะตอบรับตำแหน่งเสมอ ซึ่งป้องกันการถูกปฏิเสธอย่างในกรณีของ ทริค และพวกเขาไม่สามารถ “ย้อนกลับ” ไปเลือกคนที่บอกผ่านไป แล้ว ซึ่ง ตรงกันข้ามกับกลยุทธ์ที่เคปเลอร์ใช้

ในหลายสิบปีหลังจากปัญหาเลขานุการเป็นที่รู้จักครั้งแรก มีการ ศึกษาปัญหานี้ในหลากหลายรูปแบบและหลายสถานการณ์ด้วยกลยุทธ์การหยุด ที่เหมาะสมที่สุดในเงื่อนไขที่แตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่นความเป็นไปได้ของ การถูกปฏิเสธมีวิธีแก้ตรงๆ ทางคณิตศาสตร์ คือให้เสนอแต่เนิ่นๆ และ บ่อยครั้ง⁽²¹⁾ สมมติว่าคุณมีโอกาส 50/50 ในการถูกปฏิเสธ การวิเคราะห์ ทางคณิตศาสตร์ในแบบเดียวกับกฎ 37% จะบอกว่าคุณควรเริ่มเสนอ ตำแหน่งแค่หลังจากการค้นหาไปได้หนึ่งในสี่ ถ้าถูกปฏิเสธก็เสนอตำแหน่ง ให้กับคนที่ดีที่สุดคนถัดไปจนกว่าจะมีใครสักคนตอบรับ ด้วยกลยุทธ์แบบนี้ โอกาสที่คุณจะประสบความสำเร็จคือ 25% (นั่นคือคุณเสนอและได้รับการตอบรับจากผู้สมัครที่ดีที่สุดในกลุ่ม) ซึ่งก็อาจไม่ใช่ตัวเลขที่แย่นักสำหรับ สถานการณ์ที่ทั้งมีอุปสรรคจากการถูกปฏิเสธและยากจะสร้างมาตรฐาน สักอย่างขึ้นมาในตอนแรก

ในส่วนของเคปเลอร์ เขาวิพากษ์วิจารณ์ “ความกระวนกระวายใจ และความสงสัย” ที่ผลักดันให้เขาไม่ยอมหยุดค้นหา เขาคิดว่าควรอยู่ใน จดหมายถึงคนสนิทไว้ว่า “ไม่มีทางอื่นใดแล้วหรือที่จะทำให้ใจทุกข์ตรม ของผมพอใจกับโชคชะตา นอกจากต้องยอมรับว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะสมหวัง กับความปรารถนาอีกมากมาย” ตรงนี้ก็เช่นกัน ทฤษฎีการหยุดที่เหมาะสม ที่สุดให้ความสบายใจได้บางส่วน แทนที่ความกระวนกระวายใจและความ สงสัยจะเป็นสัญญาณของความเสื่อมทางศีลธรรมหรือทางจิตใจ มัน

กลับกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ที่ดีที่สุดสำหรับสถานการณ์ที่เรามีโอกาสอีกครั้งที่สอง ถ้าคุณสามารถย้อนกลับไปยังผู้สมัครคนก่อนๆ ได้ อัลกอริทึมที่เหมาะสมที่สุดจะแตกต่างจากกฎแล้วกระโจน : ช่วงเวลาที่ดูโดยไม่ผูกมัดจะยาวขึ้น และคุณจะมีตัวสำรอง

ตัวอย่างเช่น สมมติว่าข้อเสนอตอนนี้จะได้รับการตอบรับอย่างแน่นอน แต่ข้อเสนอที่ย้อนกลับไประยะหนึ่งให้กับคนก่อนๆ จะถูกปฏิเสธครั้งต่อครั้ง จากนั้นคณิตศาสตร์บอกว่าควรดูโดยไม่ผูกมัดจนกว่าคุณจะพบผู้สมัครไปแล้ว 61%⁽²²⁾ และให้กระโจนใส่ถ้าใครสักคนใน 39% ที่เหลือพิสูจน์ได้ว่าเป็นคนที่ดีที่สุดเท่าที่ผ่านมา ถ้าคุณยังเป็นโสดหลังจากพิจารณาความเป็นไปได้ทั้งหมด (อย่างที่เคปเลอร์เป็น) ให้กลับไปยังคนที่ดีที่สุดที่ผ่านมา กลยุทธ์กับผลลัพธ์ในกรณีนี้ก็สมมาตรอีกเช่นกัน โอกาสที่คุณจะลงเอยกับผู้สมัครที่ดีที่สุดภายใต้สถานการณ์ที่มีโอกาสเป็นครั้งที่สองอยู่ที่ 61%

สำหรับเคปเลอร์แล้วความแตกต่างระหว่างชีวิตจริงกับปัญหาเลขานุการแบบดั้งเดิมทำให้ทุกอย่างจบลงด้วยดี ในความเป็นจริงปัญหาที่บิดมาจากปัญหาเลขานุการแบบดั้งเดิมก็ส่งผลดีต่อชีวิตเช่นกัน หลังจากเขาถูกปฏิเสธเขาก็ตั้งใจเรียนจนจบ ได้งานทำในเยอรมนี ที่นั่นเขา “เดินเข้าไปในบาร์ ตกหลุมรักกับผู้หญิงสวยคนหนึ่งแล้วย้ายเข้าไปอยู่ด้วยกันในอีกสามสัปดาห์ต่อมา (และ) ชวนเธอย้ายไปอยู่สหรัฐอเมริกาด้วยกัน ‘สักพัก’ ” เธอตกลง หกปีต่อมาพวกเขาก็แต่งงานกัน

รู้ว่ามันดีเมื่อคุณเห็นมัน : ข้อมูลครบถ้วน

ปัญหาที่แปลงมาจากปัญหาเลขานุการดั้งเดิมที่เราพิจารณากันเป็นชุดแรก (แบบถูกปฏิเสธและย้อนกลับได้) เปลี่ยนสมมติฐานของปัญหาเลขานุการดั้งเดิมซึ่งบอกไว้ว่าผู้สมัครจะรับข้อเสนอเสมอและไม่มีการเสนอย้อนหลัง วิธีการแก้ปัญหาคือวิธีที่ดีที่สุดสำหรับปัญหาเลขานุการฉบับดัดแปลงนี้ก็ยังคงเหมือนกับวิธีของปัญหาแบบดั้งเดิม คือดูเฉย ๆ แบบไม่ผูกมัดช่วงหนึ่งแล้วเตรียมตัวกระโจน

แต่ยังมีสมมติฐานที่พื้นฐานยิ่งกว่าของปัญหาเลขานุการที่เราอาจยังสงสัย นั่นคือในปัญหาเลขานุการ เรา *ไม่รู้*อะไรเกี่ยวกับผู้สมัครเลยนอกจากสิ่งที่เราเปรียบเทียบกับผู้สมัครคนอื่น ๆ เราไม่มีแนวทางที่รัดกุมและกำหนดไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อตัดสินว่าผู้สมัครคนไหนดีหรือไม่ดี ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อเราเปรียบเทียบผู้สมัครสองคน เรารู้ว่าใครดีกว่ากันแต่ไม่รู้ดีกว่าแค่ไหน และนี่คือข้อเท็จจริงที่ทำให้เราหลีกเลี่ยงช่วงเวลา “ดู” ไม่ได้เลยแม้ว่าเราเสี่ยงที่จะบอกผ่านผู้สมัครที่ดีที่สุดคนแรก ๆ ในขณะที่เรากำลังสร้างมาตรฐานและสิ่งที่เราควรคาดหวัง นักคณิตศาสตร์เรียกกลุ่มปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดนี้ว่า “เกมไม่มีข้อมูล” (no-information games)

สถานการณ์แบบนี้ห่างไกลจากการค้นหาพาร์ตเมนต์ คู่รัก หรือแม้แต่เลขานุการส่วนใหญ่ ลองจินตนาการว่าถ้าเรามีมาตรฐานบางอย่างตัวอย่างเช่น ถ้าเลขานุการทุกคนต้องสอบพิมพ์ดีดและได้คะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์ไทล์ แบบเดียวกับข้อสอบ SAT หรือ GRE หรือ LSAT ซึ่งหมายความว่าคะแนนของผู้สมัครสามารถบอกเราได้เลยว่าพวกเขายืนตรงไหนของผู้ที่สอบพิมพ์ดีดทั้งหมด คนลำดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 51 คือคนที่พิมพ์ดีดได้ดีกว่าค่าเฉลี่ย คนลำดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 คือคนที่พิมพ์ดีดได้ดีกว่าสาม

ในสี่ของคนที่เราสอบทั้งหมด เป็นต้น

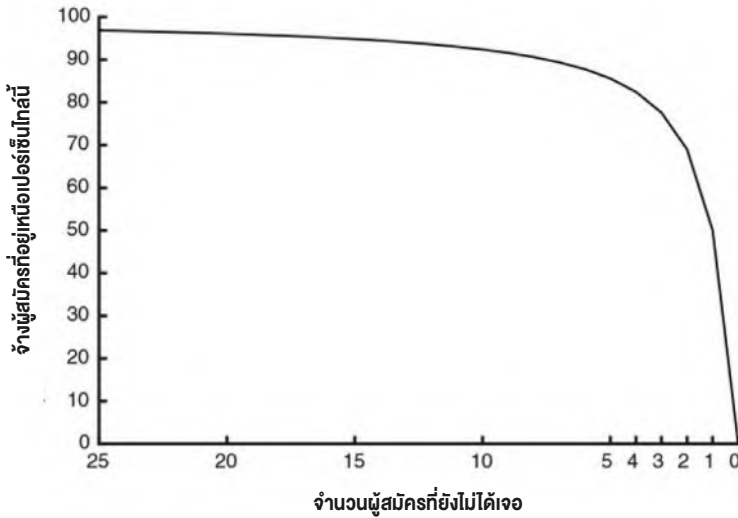
สมมติว่าผู้สมัครทั้งหมดของเราเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดและ
ไม่เอียงไปทางใดทางหนึ่งหรือมีเส้นสายบางอย่าง นอกจากนั้น สมมติต่อว่า
เราตัดสินใจว่าความเร็วในการพิมพ์ดีดเป็นสิ่งเดียวที่สำคัญสำหรับผู้สมัคร เรา
จะมีสิ่งที่นักคณิตศาสตร์เรียกว่า “ข้อมูลครบถ้วน” และทุกอย่างจะเปลี่ยนไป
อย่างที่บทความเกี่ยวกับปัญหานี้ในปี 1966 ระบุไว้ว่า “ไม่จำเป็นต้องใช้
ประสบการณ์สะสม⁽²³⁾ ในการกำหนดมาตรฐาน และบางครั้งก็สามารถ
เลือกตัวเลือกที่มีประโยชน์ได้เลย” พูดอีกแบบก็คือ ถ้าผู้สมัครในตำแหน่ง
เปอร์เซ็นไทล์ที่ 95 เป็นคนแรกที่เราประเมิน เราจะได้เลยด้วยความมั่นใจว่า
ควรจ้างผู้สมัครคนนั้นทันที และนั่นเป็นการตั้งสมมติฐานว่าเราไม่คิดว่าจะมี
ผู้สมัครที่มีคะแนนเปอร์เซ็นไทล์ที่ 96 ในกลุ่มนี้

และจุดนี้ก็มีปัญหา ถ้าจุดประสงค์ของเราคือต้องการคนที่ดีที่สุด
คนเดียวสำหรับงานนี้ เราก็ยังต้องให้น้ำหนักกับความเป็นไปได้ว่ายังมี
ผู้สมัครที่ดีกว่าอยู่อีก แต่การที่เรามีข้อมูลครบถ้วนทำให้เราสามารถ
คำนวณโอกาสได้โดยตรง ตัวอย่างเช่น โอกาสที่ผู้สมัครคนต่อไปจะอยู่ใน
เปอร์เซ็นไทล์ที่ 96 หรือมากกว่านั้นจะอยู่ที่ 1 ใน 20 เสมอ ดังนั้นการ
ตัดสินใจที่จะหยุดหรือไปต่อขึ้นอยู่กับจำนวนผู้สมัครที่เหลือที่เรายังไม่ได้เจอ
การมีข้อมูลครบถ้วนหมายความว่าเราไม่จำเป็นต้องดูก่อนกระโจน เรา
สามารถใช้กฎขีดแบ่ง⁽²⁴⁾ (Threshold Rule) กฎนี้คือการที่เราจับผู้สมัคร
ทันทีถ้าพวกเขาอยู่เหนือเปอร์เซ็นไทล์หนึ่งที่เรากำหนดไว้ เราไม่จำเป็นต้อง
ดูกลุ่มแรก ๆ ของผู้สมัครเพื่อสร้างเส้นขีดแบ่ง อย่างไรก็ตาม เราต้อง
กระตือรือร้นที่จะรู้ว่าเหลือผู้สมัครที่ยังไม่ได้เจออีกเท่าไร

คณิตศาสตร์อธิบายว่า ถ้ามีผู้สมัครเหลืออยู่เยอะ คุณควรบอกผ่านผู้สมัครคนแรกๆ แม้จะเป็นคนที่ดีมาก ๆ ด้วยความหวังว่าจะเจอคนที่ดีกว่านั้นอีก แต่ถ้าตัวเลือกของคุณเหลือน้อยลง คุณควรเตรียมจ้างคนที่ดีกว่าค่าเฉลี่ย ข้อความต่อไปนี้เป็นสิ่งที่เราคุ้นเคยแม้ไม่สร้างแรงบันดาลใจนัก ถ้าคุณมีตัวเลือกน้อย ให้ลดมาตรฐานของคุณลง ในทางตรงกันข้ามก็ชัดเจนเช่นกัน ถ้ายังมีปลาอีกมากมายในทะเลก็เลี้ยงมันต่อไป ที่สำคัญคือ ในทั้งสองกรณี คณิตศาสตร์สามารถบอกคุณได้ว่าเท่าไร

วิธีที่ง่ายที่สุดในการเข้าใจตัวเลขในสถานการณ์นี้คือ เริ่มจากจุดสิ้นสุดแล้วเดินกลับมายังจุดเริ่มต้น ถ้าคุณเหลือแค่ผู้สมัครคนสุดท้าย คุณต้องถูกบังคับให้เลือกเขาอย่างแน่นอน แต่เมื่อคุณดูคนก่อนคนสุดท้ายก็จะเกิดคำถามขึ้น : เขาอยู่เหนือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 หรือเปล่า ถ้าใช่ก็จ้างเลย ถ้าไม่ก็นำลองเสี่ยงกับคนสุดท้ายแทน เพราะโดยนิยามแล้วโอกาสที่เขาจะอยู่เหนือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 คือ 50/50 และคุณควรเลือกคนที่สามจากคนสุดท้ายถ้าเขาอยู่เหนือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 69 และเลือกคนที่สี่จากสุดท้ายถ้าเขาอยู่เหนือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 78 และต่อไปตามนี้ คุณต้องระมัดระวังมากขึ้นกับการเลือกผู้สมัครที่เหลืออยู่ ไม่ว่าจะอย่างไร อย่าจ้างใครที่อยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเว้นแต่ว่าคุณจะไม่มีทางเลือก (และเพราะคุณสนใจที่จะหาคนที่ดีที่สุดจากผู้สมัครทั้งหมดเท่านั้น ดังนั้น อย่าจ้างใครที่ไม่ได้ดีที่สุดเท่าที่คุณเห็นมาจนถึงจุดนั้น)

โอกาสที่จะลงเอยได้กับผู้สมัครที่ดีที่สุดมีปัญหาเลขานุการแบบที่มีข้อมูลครบถ้วนนี้คือ 58% ซึ่งก็ยังห่างไกลจาก 100% แต่ก็ยังดีกว่าอัตราความสำเร็จ 37% ที่ได้จากกฎ 37% ในเกมที่ไม่มีข้อมูล ถ้าคุณมีข้อเท็จจริงทั้งหมด คุณสามารถประสบความสำเร็จได้มากกว่าแม้ว่าจำนวนผู้สมัครจะเพิ่มขึ้นมาก

เส้นขีดแบ่งการหยุดที่เหมาะสมที่สุดในปัญหาเลขานุการแบบมีข้อมูลครบถ้วน

เกมแบบมีข้อมูลครบถ้วนให้ในสิ่งที่ไม่คาดคิดและออกจะแปลกประหลาด คนเรามีโอกาสประสบความสำเร็จในการชดทอนมากกว่าการค้นหาคำความรัก ถ้าคุณประเมินคู่ครองด้วยเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ไร้อคติ เช่นเปอร์เซ็นต์ไทล์ของรายได้ คุณก็จะมีข้อมูลให้ใช้มากกว่าที่จะทำตามความรู้สึกที่คลุมเครือ (“ความรัก”) ซึ่งคุณอาจจำเป็นต้องสั่งสมประสบการณ์และต้องเปรียบเทียบเพื่อสร้างมาตรฐาน

แน่นอนว่าไม่จำเป็นที่รายได้หรือความเร็วในการพิมพ์ดีด จะต้องเป็นเกณฑ์ที่คุณใช้ในการประเมิน เกณฑ์มาตรฐานไหนก็ตามที่ให้ข้อมูลครบถ้วนว่าผู้สมัครอยู่ตรงไหนเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรทั้งหมดจะเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหากจากกฎดูแล้วกระโจนไปยังกฎขีดแบ่ง และจะเพิ่มโอกาสให้คุณอย่างมากในการหาผู้สมัครที่ดีที่สุดในกลุ่ม

มีปัญหาเลขานุการหลายแบบที่ปรับสมมติฐานจากปัญหาแบบดั้งเดิม⁽²⁵⁾ บางทีอาจเพื่อให้มันใกล้เคียงกับความท้าทายในชีวิตจริงด้านการค้นหาความรัก (หรือเลขานุการ) มากขึ้น แต่บทเรียนที่เราควรรู้จากการหยุดที่เหมาะสมที่สุดไม่ได้จำกัดอยู่กับแค่การออกเดทหรือการจ้างงาน ในความเป็นจริงการพยายามเลือกตัวเลือกที่ดีที่สุดเมื่อมีตัวเลือกมาให้เลือกทีละหนึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานของการขายบ้าน การหาที่จอดรถ หรือการหยุดตอนที่คุณยังได้เปรียบอยู่ และมันสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาต่างๆได้ไม่มากนักเลย

ควรวายเมื่อไร

ถ้าเราเปลี่ยนแง่มุมของปัญหาเลขานุการดั้งเดิมเพิ่มสองแง่มุม เราจะพบว่าเราถูกเหวี่ยงออกจากโลกของการหาคู่ไปยังโลกของอสังหาริมทรัพย์ ก่อนหน้านี้เราพูดว่าการหาพาร์ตเนอร์เป็นปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุด แต่การเป็นเจ้าของบ้านก็เป็นปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดไม่น้อยไปกว่ากัน

ตัวอย่างเช่น จินตนาการว่าเราจะขายบ้าน หลังจากปรึกษานายหน้าหลายเจ้า คุณประกาศขายบ้าน คุณหาซื้อบ้านใหม่ จัดแต่งสวน และจากนั้นเหลือแค่รอว่าเมื่อไรจะมีคนมาเสนอซื้อ เมื่อมีข้อเสนอเข้ามาแต่ละครั้งคุณก็ต้องตัดสินใจว่าจะรับข้อเสนอนั้นหรือบอกผ่าน แต่การบอกผ่านก็มีผลกระทบ มันคือหนึ่งสัปดาห์ (หรือหนึ่งเดือน) ที่ต้องจ่ายค่าจำนองบ้านในระหว่างที่คุณรอข้อเสนอครั้งต่อไปซึ่งก็รับรองไม่ได้ว่าจะดีกว่าที่เคยได้มาหรือเปล่า

การขายบ้านก็คล้ายกับเกมแบบมีข้อมูลครบถ้วน⁽²⁶⁾ เรารู้มูลค่าของราคาที่เราเสนอมาซึ่งไม่เพียงแต่บอกเราว่าข้อเสนอไหนดีกว่ากัน แต่ยังบอกเราว่าดีกว่าด้วยราคาเท่าไร มากกว่านั้นคือเรามีข้อมูลของตลาดอสังหาริมทรัพย์ซึ่งทำให้พอจะคาดคะเนช่วงของราคาได้ (ทำให้เรามีข้อมูลที่เหมือนกับ “เปอร์เซ็นต์ไทล์” ของตัวเลือกแต่ละอันแบบที่เรามีในคะแนนสอบพิมพ์ดีดก่อนหน้านี้) แต่ความแตกต่างคือ จุดประสงค์ของเราไม่ใช่การได้ข้อเสนอที่ดีที่สุด แต่คือการทำเงินให้ได้มากที่สุดจากกระบวนการทั้งหมด เพราะการรอทำให้เราเสียเงิน ดังนั้นข้อเสนอที่ดีในวันนี้ย่อมชนะข้อเสนอที่ดีกว่าเล็กน้อยในอีกหลายเดือนต่อจากนี้

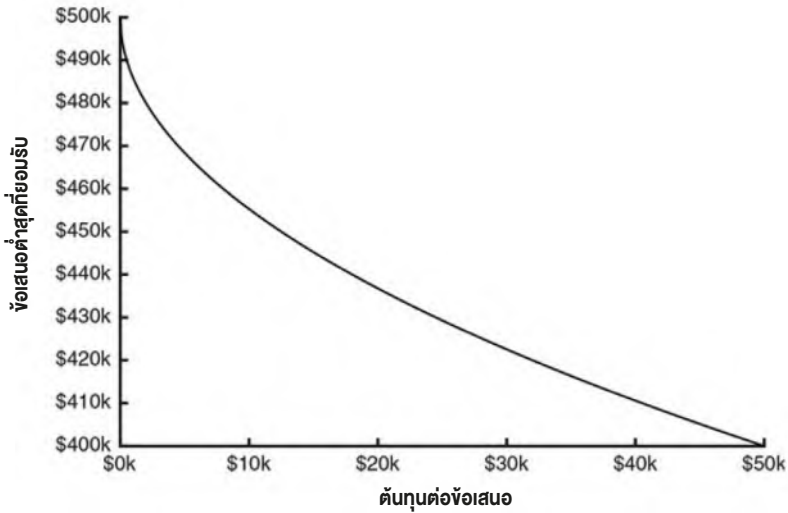
การมีข้อมูลนี้ทำให้เราไม่ต้องดูแบบไม่ผูกมัดเพื่อสร้างเส้นขีดแบ่ง เราสามารถกำหนดราคาได้ตั้งแต่ต้น โดยไม่ต้องสนใจข้อเสนอใดๆ ที่ต่ำกว่าเส้นขีดแบ่ง และยอมรับข้อเสนอแรกที่เกินเส้นขีดแบ่ง สมมติว่าเรามีเงินเก็บจำกัดและมันจะหมดลงถ้าเราไม่ขายก่อนเวลาหนึ่ง หรือถ้าเราคาดว่า จะได้ข้อเสนอจำนวนไม่มากและไม่มีใครสนใจหลังจากนั้นแล้ว เราควรลดมาตรฐานลงเมื่อมีข้อเสนอจำกัด (นั่นคือเหตุผลว่าทำไมบรรดาคนซื้อบ้านจึงมองหาคนขายที่ “มีแรงจูงใจ” อยากจะขาย) แต่ถ้าเราไม่มีความกังวลว่าเราหลังชนฝาแล้ว เราอาจมุ่งไปที่การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของเกมแห่งการรอ

เรามานิยามวิเคราะห์กรณีง่าย ๆ สักหนึ่งกรณี : เมื่อเรารู้แน่แล้วว่าช่วงราคาของข้อเสนอที่จะเป็นเท่าไร และข้อเสนอทั้งหมดในช่วงราคานั้นมีโอกาสเท่า ๆ กัน ถ้าเราไม่ต้องกังวลว่าจะไม่มีใครมาเสนออีกหรือไม่ต้องกังวลว่าเงินเก็บจะหมด เราก็สามารถคิดได้ว่าเราจะได้หรือไม่ก็ขาดทุนเท่าไรจากการรอให้ได้ราคาที่ดีกว่า ถ้าเราปฏิเสธราคาในข้อเสนอปัจจุบัน โอกาสที่จะได้ราคาที่ดีกว่าคุณด้วยตัวเลขราคาที่เรายกได้จะให้ผลลัพธ์มากกว่า

ต้นทุนในการรอหรือเปล่า คณิตศาสตร์ ณ จุดนี้หมดจดมาก มันให้ฟังก์ชันที่ชัดเจนสำหรับการหยุดราคา ซึ่งเป็นฟังก์ชันต้นทุนของการรอข้อเสนอ⁽²⁷⁾

ผลทางคณิตศาสตร์อันนี้ไม่สนว่าคุณขายบ้านหรือราคาหลักล้านหรือกระท่อมซอมซ่อ สิ่งเดียวที่มันสนใจคือความแตกต่างระหว่างข้อเสนอสูงสุดกับข้อเสนอต่ำสุดที่คุณน่าจะได้รับ เมื่อเราใส่ตัวเลขที่แน่นอนบางตัวเข้าไป อัลกอริทึมนี้จะเสนอคำแนะนำที่ชัดเจนให้กับเรา ตัวอย่างเช่นสมมติว่าช่วงราคาที่เราคาดว่าจะได้จากข้อเสนอก็คือจาก 400,000 - 500,000 ดอลลาร์ อย่างแรกเลยถ้าต้นทุนของการรอไม่สำคัญเราก็สามารถเลือกได้แทบไม่จำกัด ถ้าต้นทุนของการรอข้อเสนอต่อไปคือหนึ่งดอลลาร์ เราจะสร้างกำไรสูงสุดโดยรอจนกว่าจะมีใครสักคนเสนอ 499,552.79 ดอลลาร์และไม่น้อยไปกว่านั้นเด็ดขาด ถ้าต้นทุนการรอคือ 2,000 ดอลลาร์ต่อหนึ่งข้อเสนอ เราควรรอถึงตอนมีข้อเสนอมูลค่า 480,000 ดอลลาร์ ในตลาดที่ผิดเคืองซึ่งต้นทุนการรอคือ 10,000 ดอลลาร์ต่อข้อเสนอ เราควรรับข้อเสนออะไรก็ได้ที่มากกว่า 455,279 ดอลลาร์ สุดท้ายถ้าการรอทำให้เรามีต้นทุนครึ่งหนึ่งหรือมากกว่าช่วงราคาที่เราคาดไว้ (ในกรณีนี้คือ 50,000 ดอลลาร์) ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะรอ ให้รับข้อเสนอแรกสุดที่เข้ามาและจบการขายจะดีที่สุดที่มีเงินไม่มากก็เลือกมากไม่ได้

สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงสำหรับปัญหานี้คือเส้นขีดแบ่งของเราขึ้นอยู่กับต้นทุนของการค้นหาเท่านั้น เนื่องจากโอกาสที่ข้อเสนอต่อไปจะเป็นข้อเสนอที่ดีนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับการค้นหา จึงไม่มีเหตุผลอะไรที่เราจะลดราคาขั้นต่ำเมื่อการค้นหายังดำเนินต่อไปไม่ว่าเราจะมีโชคหรือไม่ก็ตาม เรากำหนดราคาไว้แล้วก่อนที่จะเริ่มค้นหา แล้วเราก็ยึดตัวเลขนั้นไว้อย่างเหนียวแน่น

เส้นขีดแบ่งการหยุดที่เหมาะสมที่สุดในปัญหาการขายบ้าน

ลอรา อัลเบิร์ต แมคเลย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการหาค่าที่เหมาะสมที่สุด จากมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน จำได้ว่าเธอใช้ความรู้เรื่องปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดเมื่อเธอต้องการขายบ้านของเธอเอง “ข้อเสนอแรกที่เราได้มันดีมาก”⁽²⁸⁾ เธออธิบาย “แต่ก็มีต้นทุนสูงเพราะพวกเขาอยากให้เราย้ายออกหนึ่งเดือนก่อนที่เราจะพร้อม มีข้อเสนออีกอันหนึ่งที่แข่งขันกันอยู่...(แต่) เราก็รอจนกว่าจะได้ข้อเสนอที่เหมาะสมสำหรับเรา” สำหรับคนขายบ้านหลายคน การบอกผ่านข้อเสนอดี ๆ หนึ่งหรือสองครั้งอาจทำให้วิตกกังวลได้ ยิ่งถ้าข้อเสนอต่อมาไม่ได้ดีกว่า แต่แมคเลย์ก็ยังรออย่างใจเย็น เธอยอมรับว่า “มันคงยากมาก ถ้าฉันไม่รู้ว่าคุณคณิตศาสตร์สนับสนุนทางเลือกของฉันอยู่”

หลักการนี้ใช้ได้ในทุกสถานการณ์ที่คุณได้รับข้อเสนอหลายข้อและต้องเสียต้นทุนในการค้นหาหรือรอคอยข้อเสนอต่อไป สรุปแล้ววิธีนี้ใช้ได้กับเรื่องต่างๆ มากกว่าการขายบ้าน ตัวอย่างเช่น นักเศรษฐศาสตร์นำอัลกอริทึมนี้ไปใช้เป็นแบบจำลองว่าคนหางานอย่างไร⁽²⁹⁾ ซึ่งมันสามารถอธิบายข้อเท็จจริงที่ดูเหมือนจะย้อนแย้งของจำนวนคนว่างงานกับตำแหน่งงานที่ว่างอยู่ในเวลาเดียวกันได้

ในความเป็นจริงแล้วปัญหาที่แปลงมาจากปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดเหล่านี้ ยังมีคุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่น่าประหลาดใจกว่านี้อีก อย่างที่เราเห็นมาแล้วว่าการสามารถ “ย้อนกลับ” ไปยังโอกาสเก่าๆ สำคัญมากกับการค้นหาความรักของเคปเลอร์ แต่ในการขายบ้านหรือการหางานนั้น แม้ว่าเป็นไปได้ที่จะพิจารณาข้อเสนอก่อนหน้านี้อีกครั้ง และแม้ว่าข้อเสนอนั้นจะยังมีอยู่แน่ๆ คุณก็ไม่ควรย้อนกลับไป *เป็นอันตราย* ถ้ามันไม่มากกว่าเส้นขีดแบ่งของคุณตอนนั้น มันจะไม่อยู่เหนือเส้นขีดแบ่งของคุณในตอนนี้นั่นเอง⁽³⁰⁾ สิ่งที่คุณต้องจ่ายในการค้นหาต่อไปจะเป็นต้นทุนจม ไม่ต้องประนีประนอม ไม่ต้องสงสัย และไม่หันกลับไปมองข้างหลังอีก

ควรจดเมื่อไร

ผมพบว่าปัญหาใหญ่สามประการของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยคือ ปัญหาเรื่องเพศของนักศึกษา ปัญหาเรื่องกีฬาของศิษย์เก่า และปัญหาที่จอดรถของคณาจารย์⁽³¹⁾

— คลาร์ก เคอร์,

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์,

ปี 1958-1967

แฉวงหนึ่งทีเติมไปด้วยปัญหาการหยุดทีเหมาะสมทีสุดคือรถยนต์ และเมือมองกลับไปดูกรณีทีผ่านๆ มาในประเด็นนี้ก็เหมือนจะได้รับคำแนะนำทีไม่ค่อยดี เรื่องเกี่ยวกับผู้ขับรถยนต์ปรากฏในบทความแรกๆ เกี่ยวกับปัญหาเลขานุการ และการทีรถยนต์เคลื่อนทีไปข้างหน้าก็ทำให้การเดินทางโดยรถยนต์เกือบทุกครั้งกลายเป็นปัญหาการหยุด (stopping problem) เช่น การหาร้านอาหาร การหาห้องน้ำ และทีสุดแห่งปัญหาของผู้ขับซีในเมืองคือการหาทีจอดรถ ใครจะพูดถึงรายละเอียดของการจอดรถได้ดีไปกว่าชายทีหนังสือพิมพ์ *ลอสแอนเจลิสไทมส์* ยกให้เป็น “วีรคสตาร์ของการจอดรถ” อย่างโดนัลด์ ชูป ศาสตราจารย์ฟิสิกส์ด้านการออกแบบเมืองของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส เราขับรถลงมาจากทางเหนือของแคลิฟอร์เนียเพื่อไปพบเขา เรายืนยันกับชูปว่าเราจะออกก่อนเวลามากน้อยเพื่อเจอการจราจรทีไม่คาดคิด เขาตอบกลับมาว่า “ถ้าจะวางแผนเพื่อเจอ ‘การจราจรทีไม่คาดคิด’ ผมคิดว่าคุณควรวางแผนสำหรับการจราจรทีคาดไว้ก่อนดีกว่า”⁽³²⁾ ชูปน่าจะเป็นทีรู้จักมากที่สุดจากหนังสือ *The High Cost of Free Parking* และเขาค้นคว้าอย่างหนักเพื่อให้การอธิบายเรื่องนี้ก้าวหน้าขึ้น และเพื่อทำความเข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้นเมื่อใครบางคนขับออกไปยังจุดหมายปลายทาง

เราควรเวทนาคณขับรถทีน่าสงสาร ทีจอดรถในอุดมคติตามแบบจำลองของชูป คือทีซึ่งมีความสมดุลมากที่สุดระหว่าง “ราคาตามสถิติเกอร์” ของทีจอดรถ เวลา/ความไม่สะดวกในการเดินไปยังจุดหมาย เวลาในการหาทีจอด (ซึ่งแตกต่างกันไปตามจุดหมายปลายทาง ช่วงเวลาของวัน ฯลฯ) และน้ำมันทีเผาไหม้ในการหาทีจอด สมการเปลี่ยนไปตามจำนวนผู้โดยสารในรถซึ่งสามารถหาราคาค่าจอดรถกันได้ แต่ไม่สามารถหารเวลาในการค้นหาหรือการเดินทางไปยังจุดหมายได้ ในเวลาเดียวกันคนขับรถต้องพิจารณาว่าทีจอดรถทีมีอุปทานสูงสุดอาจเป็นพื้นที่ซึ่งมีอุปสงค์สูงที่สุดเช่นเดียวกัน การ

จอดรถมีองค์ประกอบของทฤษฎีเกมอยู่ นั่นคือคุณพยายามเอาชนะคนขับรถคนอื่นบนท้องถนนในขณะที่พวกเขาก็พยายามเอาชนะคุณเช่นกัน⁵ ถึงอย่างนั้นความท้าทายหลายอย่างของการจอดรถก็สรุปออกมาได้เป็นตัวเลขเดียว นั่นคืออัตราการครอบครอง (occupancy rate) ซึ่งเป็นสัดส่วนของที่จอดรถทั้งหมดต่อที่จอดรถซึ่งมีผู้ครอบครองอยู่ในปัจจุบัน ถ้าอัตราการครอบครองต่ำก็หาที่จอดดี ๆ ได้ง่าย ถ้าอัตราการครอบครองสูง การหาที่จอดรถสักที่ก็เป็นเรื่องท้าทายมาก

สรุปบอกว่าปัญหาที่น่าปวดหัวของการหาที่จอดรถเป็นผลมาจากที่เมืองมีนโยบายซึ่งส่งผลให้อัตราการครอบครองที่จอดรถสูงมาก ถ้าต้นทุนการจอดรถในบางจุดต่ำเกินไป (หรือที่สยงกว่าคือไม่มีเลย) แรงจูงใจให้จอดรถตรงนั้นก็สูงแทนที่จะจอดไกลออกไปหน่อยแล้วต้องเดิน ดังนั้นทุกคนจึงพยายามจอดรถตรงนั้น แต่คนส่วนใหญ่จะพบว่าที่จอดรถตรงนั้นเต็มแล้ว และคนเหล่านั้นก็จะลงเอยด้วยการเสียเวลาและผลาญน้ำมันไปกับการวนหาที่จอด

การแก้ปัญหของซูบคือการติดตั้งมิเตอร์ดิจิทัลที่จะปรับค่าจอดขึ้นตามความต้องการที่มากขึ้น (มีการใช้งานจริงแล้วในตัวเมืองซานฟรานซิสโกในปัจจุบัน⁽³³⁾) ราคาที่จอดรถถูกตั้งตามอัตราการครอบครองตามเป้าที่คิดไว้ และสรุปบอกว่าอัตราการครอบครองนี้ควรอยู่ที่ประมาณ 85% ลดลงมากจากเกือบ 100% ของอัตราการครอบครองที่จอดรถในเมืองใหญ่เกือบทุกเมืองตามที่เขาเขียนไว้ เมื่อการครอบครองเพิ่มขึ้นจาก 90% เป็น 95%⁽³⁴⁾ มันรองรับรถมากขึ้นแค่ 5% แต่ต้องหาที่จอดนานขึ้นเป็น สองเท่า

⁵ เนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับอันตรายของการคำนวณในทฤษฎีเกมอยู่ในบทที่ 11

อัตราการครอบครองจะมีผลต่อกลยุทธ์การจอดรถชัดเจนมากขึ้น เมื่อเรามองเห็นว่าการจอดรถเป็นปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุด ในขณะที่คุณขับรถ ทุกครั้งที่เห็นที่จอดว่างคุณต้องตัดสินใจ : ควรเอาจุดนี้เลยไหม หรือไปใกล้ที่หมายของคุณอีกหน่อยและลองเสี่ยงดู

สมมติว่าคุณอยู่บนถนนที่มีความยาวเป็นอนันต์⁽³⁵⁾ และมีที่จอดรถกระจายเสมอกัน และจุดประสงค์ของคุณคือลดระยะทางที่คุณต้องเดินไปยังที่หมาย สถานการณ์แบบนี้ต้องใช้การแก้ปัญหาตามกฎแล้วกระโจนคนขับรถผู้ใช้กลยุทธ์การหยุดที่เหมาะสมที่สุดควรขับผ่านที่จอดว่างทั้งหมดที่อยู่ห่างจุดหมายมากกว่าระยะทางหนึ่งและเลือกจอดในที่ว่างแรกที่เจอ หลังจากนั้น และระยะทางนั้นที่จะเปลี่ยนจากการดูไปยังการกระโจนขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของพื้นที่ซึ่งน่าจะมีรถจอดอยู่ นั่นก็คืออัตราการครอบครองนั่นเอง ตารางต่อไปนี้จะแสดงระยะทางสำหรับบางอัตราส่วน

ถ้าถนนที่ยาวเป็นอนันต์นี้มีอัตราการครอบครองแบบเมืองใหญ่คือ 99% ซึ่งแปลว่ามีที่ว่างแค่ 1% คุณควรจอดในที่ว่างแรกที่คุณเห็นเริ่มจากช่องที่ห่างเกือบ 70 ช่อง (มากกว่าหนึ่งในสี่ของหนึ่งไมล์) จากจุดหมายของคุณ แต่ถ้าขับทำได้อย่างที่เขาคาดการและอัตราการครอบครองลดลงเหลือ 85% คุณไม่จำเป็นต้องมองหาอย่างจริงจัง⁽³⁶⁾ จนกว่าคุณห่างจากจุดหมายไม่กี่สิบลเมตร

เราส่วนใหญ่ไม่ได้ขับรถเป็นเส้นตรงบนถนนยาวเป็นอนันต์ ดังนั้นก็เหมือนกับปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดแบบอื่น ๆ ซึ่งนักวิจัยพิจารณาปัญหาที่แตกต่างไปจากสถานการณ์พื้นฐาน⁽³⁷⁾ ตัวอย่างเช่น พวกเขาศึกษากลยุทธ์การหาที่จอดที่เหมาะสมที่สุดในกรณีที่คุณขับสามารถกลับรถได้ กรณีที่มีที่จอดน้อยลงเมื่อใกล้กับจุดหมายมากขึ้น และกรณีที่คนขับแย่ง

อัตราการครอบครอง (%)	จำนวนข้อจอต ที่ห่างจากจุดหมาย ซึ่งคุณควรจอตช่องว่างถัดไป ที่อยู่ไปทางจุดหมาย
0	0
50	1
75	3
80	4
85	5
90	7
95	14
96	17
97	23
98	35
99	69
99.9	693

วิธีหาที่จอตรถที่เหมาะสมที่สุด

ที่จอตเดียวกัน แต่ไม่ว่าตัวแปรเสริมของปัญหาคืออะไร หากจำนวนที่จอตรถ
ว่างมากขึ้นชีวิตก็จะง่ายขึ้นเสมอ สิ่งที่ต้องย้ำเตือนรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบาย
การจอตรถคือ การจอตรถไม่ใช่แค่ว่าคุณมีทรัพยากร (ที่จอตรถ) และ
ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (การครอบครอง) การจอตรถยังเป็นเรื่องของ
กระบวนการ (ปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุด) และเป็นปัญหาที่ผลลาญ
เวลา สมาธิ และน้ำมัน ทั้งยังสร้างมลภาวะและความแออัด หาก

มีนโยบายที่เหมาะสมก็จะจัดการปัญหาทั้งหมดนี้ได้ แม้จะสวนทางกับสัญชาตญาณ แต่เมื่อทุกคนได้จุดโน้ตที่อยากจุด นั่นอาจเป็นสัญญาณว่านโยบายนั้นถูกต้องแล้ว

เราถามซูบว่างานวิจัยของเขาทำให้เขาเดินทางอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดท่ามกลางรถติดของลอสแอนเจลิสไหม ผู้เชี่ยวชาญชั้นนำของโลกด้านการจราจรคนนี้มีอาวุธลับไหม

เขาบอกว่ามี “ผมปั่นจักรยาน”⁽³⁸⁾

ควรหยุดเมื่อไร

ในปี 1997 นิตยสาร *ฟอร์บส์* ยกให้บอริส เบเรชอฟสกี⁽³⁹⁾ เป็นผู้ชายที่ร่ำรวยที่สุดในรัสเซียด้วยทรัพย์สินราว ๆ สามพันล้านดอลลาร์ ก่อนหน้านั้นแค่สิบปีเขามีชีวิตอยู่ด้วยเงินเดือนของนักคณิตศาสตร์จากสถาบันการศึกษาวิทยาศาสตร์ของสหภาพโซเวียต เขาทำรายได้หลักพันล้านดอลลาร์ด้วยการใช้ความสัมพันธ์ในวงการอุตสาหกรรมผ่านการทำงานวิจัย แล้วก่อตั้งบริษัทที่เป็นตัวกลางอำนวยความสะดวกระหว่างบริษัทผลิตรถยนต์ต่างชาติกับอาฟโตวาซ (AvtoVAZ) ซึ่งเป็นบริษัทผลิตรถยนต์ของโซเวียต บริษัทของเบเรชอฟสกีกลายเป็นตัวแทนจำหน่ายเจ้าใหญ่ของรถยนต์ที่ผลิตโดยอาฟโตวาซ ด้วยการให้แผนการผ่อนเป็นงวดเพื่อใช้ประโยชน์จากภาวะเงินเฟ้อรุนแรงของเงินรูเบิล เขาใช้ทุนจากความร่วมมือทางธุรกิจนี้ไปซื้อหุ้นบางส่วนของบริษัทอาฟโตวาซ แล้วก็ซื้อบริษัทเครือข่ายโทรทัศน์ ORT และสุดท้ายซื้อบริษัทน้ำมัน Sibneft หลังจากกลายเป็นหนึ่งในผู้มีอำนาจใหม่⁽⁴⁰⁾ เขาก็เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองด้วยการสนับสนุนบอริส เยลต์ซิน

ในการเลือกตั้งเมื่อปี 1996 และวลาดิมีร์ ปูติน ตัวเลือกที่จะมารับตำแหน่งต่อจากเยลต์ซินในปี 1999

แต่นั้นคือเวลาที่โชคของเบเรชอฟสกีพลิกผัน หลังจากปูตินชนะการเลือกตั้งได้ไม่นาน เบเรชอฟสกีเปิดหน้าต่อต้านการปฏิรูปรัฐธรรมนูญที่จะขยายอำนาจของประธานาธิบดี การที่เขายังคงวิพากษ์วิจารณ์ปูตินอย่างเปิดเผยทำให้ความสัมพันธ์ของเขาทั้งสองเสื่อมถอยลง ในเดือนตุลาคม ปี 2000 เมื่อปูตินถูกถามถึงคำวิพากษ์วิจารณ์ของเบเรชอฟสกี เขาตอบว่า “รัฐมีกระบองอยู่ในมือที่จะไว้ใช้ตีเพียงครั้งเดียว แต่ตีที่หัว⁽⁴¹⁾” เรายังไม่เคยใช้กระบองนี้เลย...วันที่เราโกรธจัดเราจะไม่รื้อ” เบเรชอฟสกีออกจากรัสเซียอย่างถาวรในเดือนถัดไป เขาลี้ภัยไปประเทศอังกฤษ ที่ซึ่งเขายังคงวิพากษ์วิจารณ์ระบอบการปกครองแบบปูติน

เบเรชอฟสกีตัดสินใจอย่างไวว่าถึงเวลาแล้วที่ต้องออกจากรัสเซีย มีวิธีไหนหรือเปล่าที่จะคิดแบบคณิตศาสตร์เพื่อ “หยุดในขณะที่คุณยังได้เปรียบอยู่” เบเรชอฟสกีเองก็คิดถึงคำถามนี้ด้วยเหมือนกัน เนื่องจากงานต่างๆ ที่เขาทำระหว่างเป็นนักคณิตศาสตร์ก็ไม่ใช่อะไรอื่น แต่คือปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดนี้เอง หนังสือเล่มแรกที่เขาเขียน (และก็ยังเป็นเล่มเดียวจนถึงบัดนี้) คือหนังสือที่อุทิศให้กับปัญหาเลขานุการทั้งเล่ม⁽⁴²⁾

ปัญหาการหยุดในขณะที่คุณยังได้เปรียบอยู่ได้รับการวิเคราะห์ในหลากหลายสถานการณ์⁽⁴³⁾ แต่บางทีสิ่งที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกรณีของเบเรชอฟสกี คือปัญหาที่รู้จักกันในชื่อ “ปัญหาหวัชไมย” ในปัญหานี้หวัชไมยคนหนึ่งมีโอกาสชิงทรัพย์ต่อเนื่องหลายครั้ง ในการปล้นแต่ละครั้งหวัชไมยจะได้รับผลตอบแทนบางอย่าง และมีโอกาสที่จะไม่ถูกจับในแต่ละครั้ง แต่ถ้าหวัชไมยถูกจับได้เขาต้องติดคุกและเสียสิ่งที่เขาขโมยมาทั้งหมด อัลกอริทึม

อะไรที่เขาควรใช้เพื่อให้ได้ผลตอบแทนมากที่สุด

การที่ปัญหานี้มีทางแก้เป็นข่าวร้ายสำหรับภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการปล้นทั้งหลาย เมื่อทีมพยายามชักจูงหัวขโมยสูงอายุนำกลับมาจากเกาะเชียนเพื่อปล้นอีกครั้งเป็นครั้งสุดท้าย หัวขโมยที่ฉลาดก็แค่ต้องคำนวณตัวเลข ยิ่งกว่านั้นคือผลลัพธ์ที่ได้ก็เป็นไปตามสัญชาตญาณ : จำนวนการปล้นที่คุณควรทำจะพอ ๆ กับโอกาสที่คุณจะไม่ถูกจับหารด้วยโอกาสที่คุณจะถูกจับ ถ้าคุณเป็นหัวขโมยที่เชี่ยวชาญและมีโอกาส 90% ที่จะปล้นสำเร็จ (และมีโอกาส 10% ที่จะเสียทุกสิ่ง) ก็ให้เกษียณและไม่ปล้นอีกเลย หลังจากการปล้นจำนวน $90/10 = 9$ ครั้ง แล้วหัวขโมยมือสมัครเล่นที่มีโอกาส 50/50 ที่จะปล้นสำเร็จล่ะ คุณไม่มีอะไรจะเสียในการปล้นครั้งแรก แต่คุณไม่ควรได้คือจะเอาศอกแล้วเสี่ยงโชคด้วยการปล้นมากกว่าหนึ่งครั้ง

แม้ว่าความเชี่ยวชาญของเบเรซอฟสกีคือปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุด แต่เรื่องของเขาก็จบลงอย่างน่าเศร้า เขาเสียชีวิตในเดือนมีนาคม ปี 2013 ผู้คุ้มกันของเบเรซอฟสกีพบว่าร่างของเขา⁽⁴⁴⁾ ในห้องน้ำที่ปิดล็อกในบ้านของเขาเองที่เมืองเบิร์กเชียร์โดยมีสายรัดรอบคอ ผลชันสูตรศพอย่างเป็นทางการ⁽⁴⁵⁾ คือเขาฆ่าตัวตายโดยการแขวนคอหลังจากที่เขาสูญเสียทรัพย์สินสมบัติจำนวนมากในหลายคดีที่เกี่ยวข้องกับศัตรูในรัสเซีย บางทีเขาควรหยุดก่อนหน้านั้น โดยครอบครองสินทรัพย์แค่ไม่กี่สิบล้านดอลลาร์และไม่เข้าไปยุ่งกับการเมือง แต่นิจจา นั่นไม่ใช่สไตล์ของเขา ลิโอนิด โบกุสลาฟสกี เพื่อนนักคณิตศาสตร์ของเขาเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเบเรซอฟสกีเมื่อครั้งพวกเขายังเป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ : ระหว่างทริปเล่นสกีน้ำเพื่อขับไล่ยังทะเลสาบแห่งหนึ่งใกล้มอสโก เรือที่พวกเขาวางแผนจะใช้ดันพัง และนี่คือสิ่งที่เดวิด ฮอฟฟ์แมน เล่าไว้ในหนังสือ *The Oligarchs*

ระหว่างที่พวกเพื่อนของเขาไปที่ชายหาดและจุดกองไฟ
โบกธงลาฟสกีและเบเรชอฟสกีเดินไปยังท่าเรือเพื่อซ่อม
มอเตอร์...สามชั่วโมงต่อมาพวกเขาถอดและประกอบมอเตอร์
กลับไปใหม่ มันยังพังอยู่ พวกเขาพลาดงานปาร์ตี้ส่วนใหญ่
ไป แต่เบเรชอฟสกีก็ยังยืนยันว่าพวกเขาต้องพยายามต่อไป
“เราพยายามทำนั่นทำนี่” โบกธงลาฟสกีจำได้ว่าเบเรชอฟสกี
จะไม่ยอมแพ้⁽⁴⁶⁾

น่าประหลาดใจที่การไม่ยอมแพ้ (*เด็ดขาด*) ก็ปรากฏในบทความที่
เกี่ยวข้องกับปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุด จากปัญหาหลาย ๆ แบบที่เรา
คุยกันมาแล้ว การไม่ยอมแพ้เลยอาจดูไม่น่าเป็นไปได้ แต่ยังมีปัญหาการ
ตัดสินใจตามลำดับที่ *ไม่มี* ปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดอยู่ด้วย⁽⁴⁷⁾ ตัวอย่าง
ง่าย ๆ คือเกม “สามเท่าหรือไม่ได้อะไรเลย” ลองจินตนาการว่าคุณมีเงิน
1 ดอลลาร์ และคุณสามารถเล่นเกมนี้กี่ครั้งก็ได้ พนันเงินทั้งหมดที่คุณมี
และคุณมีโอกาส 50% ที่จะได้เงินคืนสามเท่า และมีโอกาส 50% ที่จะ
เสียเงินทั้งหมด คุณควรเล่นกี่ครั้ง แม้ว่ามันจะง่าย แต่ปัญหานี้ไม่มีกฎการ
หยุดที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากในทุก ๆ ครั้งที่คุณเล่น ค่าเฉลี่ยของเงินที่
คุณได้จะมากขึ้นเล็กน้อย ถ้าคุณเริ่มจาก 1 ดอลลาร์ คุณจะได้ 3 ดอลลาร์
ในจำนวนครึ่งหนึ่งของการเล่น และได้ 0 ดอลลาร์ในอีกครึ่งหนึ่งของเกม
ดังนั้นโดยเฉลี่ยแล้วคุณคาดว่าจะได้ 1.50 ดอลลาร์ในการเล่นรอบแรก
จากนั้นถ้าคุณโชคดีในรอบแรกก็จะมีกรณีที่เงินไปได้จากเงิน 3 ดอลลาร์
อยู่สองแบบ คือ คุณได้ 9 ดอลลาร์ หรือไม่กี่ 0 ดอลลาร์ ซึ่งเฉลี่ยแล้วคุณ
จะได้ 4.50 ดอลลาร์ในการเล่นรอบที่สอง คณิตศาสตร์แสดงให้เห็นว่า
คุณควรเล่น *ต่อไปเรื่อย ๆ* แต่ถ้าคุณทำตามกลยุทธ์นี้ คุณจะจบลงด้วยการ
เสียเงินทั้งหมด ปัญหาบางอย่างก็ควรเสี่ยงมากกว่าแก้

หยุดเสมอ

ผมคาดว่าจะผ่านมายังโลกนี้แค่ครั้งเดียว ความดีใดๆที่ผมทำได้ หรือความเมตตาใดๆที่ผมแสดงต่อสิ่งมีชีวิตอื่นๆได้ ผมจะทำได้ทันที ผมจะไม่ผัดออกไปหรือเพิกเฉย เพราะผมจะไม่ผ่านมาทางนี้อีก⁽⁴⁸⁾

– สตีเฟน กริลเลต

ใช้เวลาในตอนบ่ายชะ คุณเอามันไปด้วยไม่ได้⁽⁴⁹⁾

– แอนนี ดิลลาร์ด

เราได้พิจารณากรณีเฉพาะในแบบต่างๆ ที่มนุษย์เจอกับปัญหาการหยุดที่เหมาะสมที่สุดในชีวิตประจำวัน และชัดเจนว่าเราต้องเผชิญกับปัญหาแบบนี้ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งทุกๆ วัน ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวข้องกับเลขานุการ คู่หมั้น หรืออพาร์ทเมนต์ ชีวิตเต็มไปด้วยการหยุดที่เหมาะสมที่สุด ดังนั้นคำถามที่อดถามไม่ได้คือ ไม่ว่าจะเป็นโดยวิวัฒนาการหรือการศึกษาหรือสัญชาตญาณ เราทำตามกลยุทธ์ที่ดีที่สุดหรือไม่

เมื่อดูเว็บแรกคำตอบคือ ไม่ การศึกษาวิจัยราวหนึ่งโหลได้ผลแบบเดียวกัน คนเรามักหยุดเร็วไป ทำให้ไม่เจอผู้สมัครที่ดีที่สุด เพื่อให้เข้าใจผลการศึกษานี้มากขึ้น เราได้พูดคุยกับแอมนอน ราโพพอร์ท ผู้ซึ่งทำการทดลองเกี่ยวกับการหยุดที่เหมาะสมที่สุดในห้องแล็บมากกว่า 40 ปี

ในทศวรรษ 1990 ราโพพอร์ทและดาร์ริล ซील ผู้ร่วมงานของเขา ได้ศึกษาปัญหาที่ใกล้เคียงกับปัญหาเลขานุการดั้งเดิมมาก⁽⁵⁰⁾ ในการศึกษานี้ ผู้เข้าร่วมการศึกษาต้องแก้ปัญหเลขานุการนี้ซ้ำๆ หลายครั้ง โดยมีผู้สมัคร